

OP Gruppens delårsrapport
1.1–30.6.2017

OP Gruppens delårsrapport 1.1–30.6.2017 Verksamheten förnyades kraftigt och resultatet hölls gott

Resultatet var som väntat starkt, affärsrörelsen växer på bred front

- Resultatet före skatt var 583 miljoner euro (614). Resultatet justerat med poster av engångsnatur var ungefär det samma som året innan.
- Intäkter totalt ökade med drygt 3 %. Räntenettot var ungefär det samma som året innan, nettoprovisionsintäkterna ökade med 5 % och försäkringsnettot minskade med 3 %.
- Kostnaderna ökade som väntat och var 10 % större än ett år tidigare. Kostnadsökningen beror främst på att satsningarna på att förnya verksamheten ökat.
- Nedskrivningarna av fordringar, 23 miljoner euro (23), hölls låga och motsvarade 0,06 % av krediter och övriga fordringar.
- CET1-kapitaltäckningen var vid slutet av juni 19,1 % (20,1 %).
- **Bankrörelsen:** Utlåningen växte med 4 % och inlåningen med 6 % på ett år. Bankrörelsens räntenetto ökade med 5 % medan resultatet före skatt stöddes av placeringsintäkterna och ökade med nästan 20 %.
- **Skadeförsäkringen:** Premieintäkterna från privatkunder ökade med 3 %, medan premieintäkterna från företagskunder minskade med en procent. Skadeförsäkringens resultat belastades i synnerhet av skadeutvecklingen som var sämre än under jämförelseperioden.
- **Kapitalförvaltningen:** De förvaltade medlen ökade med 11 %. Kapitalförvaltningens resultat minskade eftersom intäkterna från placeringsverksamheten var mindre än under jämförelseåret.
- **Övrig rörelse:** Resultatet utan poster av engångsnatur var ungefär det samma som ett år tidigare.
- Resultatet för 2017 uppskattas bli ungefär lika stort som eller mindre än 2016 på grund av växande utvecklingskostnader och andra kostnader för genomföringen av strategin.

Vårt utvecklingsprogram på över 400 miljoner euro på årsplanet framskrider planenligt

- Tyngdpunkten för utvecklingen ligger på nuvarande affärsrörelser – bankrörelsen, skadeförsäkringen och kapitalförvaltningen fick över 90 % av våra investeringar
 - Omfattande förnyelser i basystem förbättrar konkurrenskraften i vår basaffärsrörelse och gör det möjligt att utveckla nya digitala tjänster. De viktigaste förnyelserna gäller systemen för betalningsrörelsen, kortrörelsen, skadeförsäkringen och finansieringen.
 - Även många utvecklingsprojekt som beror på myndigheterna eller lagstiftningen pågår, i synnerhet i anslutning till lagstiftningen om datasekretess och penningtvätt samt MiFID2.
 - Nättjänsterna för privatkunder och företagskunder (op.fi) förnyades. Antalet besök i mobiltjänsterna ökade för privatkunderna med nästan en fjärdedel under början av året och vi lanserade nya funktioner såsom Siirto-betalningar samt Pivos nya mobilbetalningssätt. De första stegen mot helt digitala affärsrörelser togs med OP Nano Försäkringen.
 - Rekordmånga nya produkter, tjänster och funktioner lanserades på marknaden. I synnerhet den nya trafikförsäkringen samt produkter som ger skydd mot räntestegringar hade utmärkt efterfrågan.
- Det tredje sjukhuset öppnades i Uleåborg och nya mobilitetstjänster lanserades.
- Antalet ägarkunder hos andelsbankerna ökade under början av året med nästan 40 000 till 1,8 miljoner och antalet gemensamma kunder inom OP Gruppens bank- och försäkringsrörelse ökade med 22 000 till 1,8 miljoner.
- Ny OP-bonus ökade med 6 %. Under början av året samlades OP-bonus för sammanlagt 108 miljoner euro (102).

OP Gruppens nyckeltal

	1-6/2017	1-6/2016	Förändring, %	1-12/2016
Resultat före skatt, milj. €	583	614	-5,1	1 138
Bankrörelse	338	283	19,5	574
Skadeförsäkring	107	120	-11,2	244
Kapitalförvaltning	93	135	-31,3	226
Övrig rörelse	45	76	-40,7	95
Ny OP-bonus som samlats till ägarkunder	108	102	6,1	208
	30.6.2017	30.6.2016	Förändring, %	31.12.2016
CET1-kapitaltäckning, %	19,1	19,4	-0,3*	20,1
Avkastning på ekonomiskt kapital, %**	21,8	22,4	-0,6*	22,7
Kapitalbasen i förhållande till minimibeloppet av kapitalbasen (konglomeratlagen), %***	145	163	-17*	170
Nedskrivningar av fordringar i kredit- och garantistocken, %	0,06	0,06	0,0*	0,09
Ägarkunder (1 000)	1 786	1 682	6,2	1 747

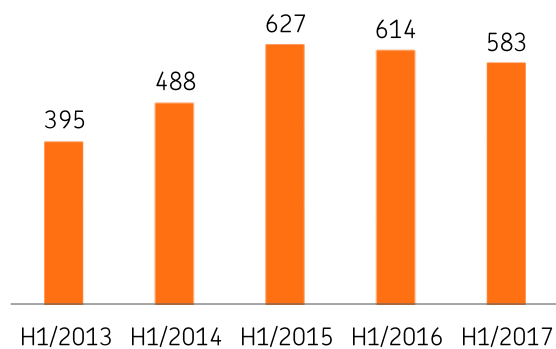
Som jämförelsetal för resultatet har använts talen för motsvarande perioder 2016. För balansräkningstal och andra tal av tvärsnittstyp har som jämförelsetal använts talet vid slutet av 2016 om inte annat nämns. Under rapportperioden utgjordes posterna av engångsnatur av återbäring av mervärdesskatt för 22 miljoner euro och realisationsvinsten från försäljningen av avtals- och betalterminalbeståndet för kortinlösen- och betalterminaltjänster på 18 miljoner euro. Under jämförelseperioden utgjordes en post av engångsnatur av intäkter på 71 miljoner euro från affären med Visa Europe Ltd.

*förändring i relationstalet

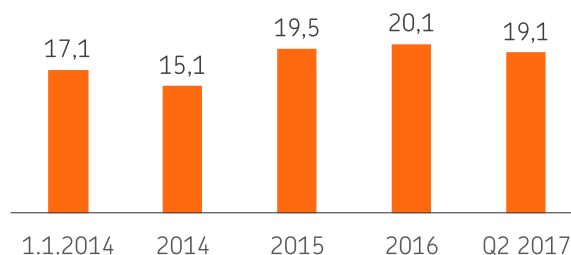
** 12 mån. glidande

***Relationstalet enligt konglomeratlagen har beräknats med Solvens II-övergångsbestämmelserna.

Resultat före skatt, milj. €

Kärnprimärkapitaltäckning (CET1), %

Chefdirektör Reijo Karhinens kommentarer

OP Gruppens första halvår 2017 präglades av framgång inom förnyelsen och rörelseresultatet. Vårt resultat var som väntat något mindre än ett år tidigare, men fortfarande mycket starkt. Utvecklingsinvesteringarna, som i enlighet med vår strategi växer kraftigt, ökade kostnaderna betydligt. Ökningen i intäkter baserade sig på den goda utvecklingen hos provisionsintäkterna medan räntenettot var lika stort som ett år tidigare. Svackan i försäkringsnettot kompensades av den goda utvecklingen i intäkterna från placeringsverksamheten. Bankrörelsen uppvisade den största förbättringen i resultatet. Det goda resultatet stöddes av volymutvecklingen, placeringsintäkterna och räntenettot.

Omvälvningen i finansbranschen, som är den största och snabbaste genom tiderna – förändringen i kundbeteendet och de nya konkurrenterna – kräver att också OP Gruppen förnyar sig betydligt. För att genomföra en övergripande förnyelse i en så här traditionell bransch krävs stora resurser samt mod och klarsynthet. En utmaning är också hur kompetensen kan förnyas.

Den kundägda OP Gruppens entydiga styrka i den här omvälvningen är en gedigen resultatkapacitet och en djupgående kundinsikt samt en äkta vilja att handla för kundens bästa. Vår utmaning är att allokera utvecklingsresurserna rätt och se till att kundupplevelsens växande roll som konkurrensfaktor betonas tillräckligt i all utveckling.

I enlighet med vår strategi som fastställdes sommaren 2016 har vi ökat investeringarna i produkt- och tjänsteutveckling på årsplanet med cirka 400 miljoner euro. Merparten av det här beloppet används för omfattande förnyelser av system, utveckling av produkter och tjänster samt för utnyttjande av digitaliseringen inom vår traditionella affärsrörelse – bankrörelsen, skadeförsäkringen och kapitalförvaltningen. Det här arbetet pågår just nu intensivt.

I enlighet med vår strategi har vi modigt expanderat till helt nya affärsrörelser. I maj öppnade vi det tredje Pohjola Sjukhuset i Uleåborg och under våren lanserade vi många nya innovativa tjänster för mobilitet.

Att den finländska ekonomin nu återhämtar sig på bred front är bra och något vi väntat på, men eftersom omvärlden förändras snabbt har vi inte tid att hämta andan. Nu behöver vi på många håll i samhället kreativa lösningar och modiga initiativ. Digitaliseringen förändrar hela branscher, invanda handlingsmodeller och konsumenternas beteende på ett sätt som vi aldrig sett förut. Det bästa förändringsskyddet är därför att vi kontinuerligt uppdaterar kompetensen. Vid sidan av teknologin och nya verktyg behöver vi helt nya färdigheter då det gäller att förstå sig på ekosystemtänk, delningsekonomi, nya värdekedjor och intjäningsmodeller. I bästa fall möjliggör digitaliseringen ny affärsrörelse, ökad sysselsättning och finländsk välfärd också under de följande hundra åren.

OP Gruppens delårsrapport 1.1–30.6.2017

Innehåll

Omvärlden.....	5
Resultat och omslutning	6
OP Gruppens strategi och numeriska mål	7
Hur gruppen främjat ägarkundernas och omvärldens framgång.....	8
Andra viktiga händelser i januari–juni	9
Ansvarskänsla.....	10
Kundrelationer och kundförmåner.....	10
Flerkanalstjänster.....	10
Nya affärsrörelser	11
Kapitaltäckning.....	11
Riskposition.....	12
Rating	15
Segmentens resultat	16
Bankrörelse	16
Skadeförsäkring	18
Kapitalförvaltning	20
Övrig rörelse.....	22
Förändringar i OP Gruppens struktur.....	22
Personal och ersättningar.....	23
OP Andelslags förvaltning	23
Investeringar och tjänsteutveckling	23
Utsikter för återstoden av året	23
Resultaträkning.....	25
Rapport över totalresultat.....	25
Balansräkning.....	26
Rapport över förändringar i eget kapital.....	27
Kassaflödesanalys.....	28
Segmentrapportering.....	29
Noter.....	31

Omvärlden

Tillväxten i den globala ekonomin var under det andra kvartalet fortsatt god och bred. Inom euroområdet fortsatte den positiva ekonomiska utvecklingen och inflationen hölls måttfull.

Europeiska centralbanken (ECB) minskade sina månatliga värdepappersuppköp till 60 miljarder euro i april. Uppköpen fortsätter enligt nuvarande beslut åtminstone till slutet av innevarande år. Enligt ECB förblir räntorna på den nuvarande nivån också efter att köpprogrammet avslutas. I juni hänvisade ECB dock inte längre till möjligheten att ytterligare sänka räntorna.

Euriborräntorna hölls stabila, men de längre räntorna på ränteswappar steg något.

Förtroendet för utsikterna i den finländska ekonomin stärktes ytterligare. Den finländska ekonomin växte under årets första månader snabbare än ekonomin i euroområdet och enligt förhandsinformationen var tillväxttakten snabbare än i det övriga euroområdet också under våren. Sysselsättningsgraden ökade klart och företagets omsättning ökade med god fart.

Den positiva stämningen är utbredd och såväl exporten som hemmamarknaden återhämtar sig. Bostadsmarknaden har ytterligare piggnat till med försäljningen av nya bostäder som motor. Priserna på gamla bostäder har stigit något.

Under slutet av året väntas den globala ekonomin utveckla sig fortsatt gynnsamt. Inflationen hålls måttfull och de korta marknadsräntorna hålls stabila. Ekonomin i Finland återhämtar sig fortfarande i god takt. De största riskerna i den globala ekonomin hänförs till den politiska stabiliteten.

Krediterna till hushåll fortsatte att öka jämnt med 2,4 procent under årets andra kvartal. Snitträntan på nya uttagna bolån var 1,07 procent i juni, och minskade med 0,13 procentenheter från året innan. Den årliga tillväxten hos konsumentkrediter ökade till 4,8 procent. Den årliga tillväxten hos rena företagskrediter (utan lån till bostadssammanslutningar) ökade till 4,2 procent. I den nyaste bankbarometern steg det poängtal som beskriver den framtida efterfrågan på företagslån till den högsta nivån sedan 1997.

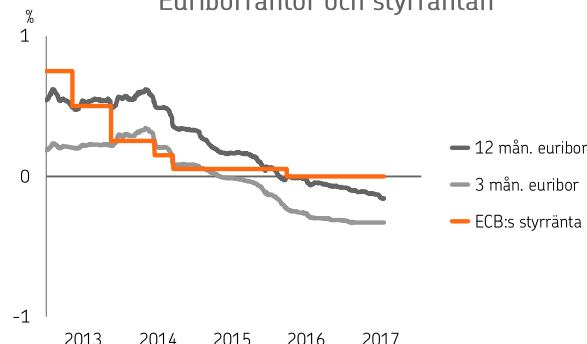
Tillväxten i inlåningsstocken blev positiv under det andra kvartalet, och steg till 4,4 procent. På förändringen inverkade främst den kraftiga ökningen i inlåningen från offentlig sektor. Inlåningen från hushåll ökade med 3,4 procent och överföringen av tillgångar från tidsbundna konton till overnight-insättningar fortsatte. Inlåningen från företag fortsatte att minska under det andra kvartalet.

Värdet av de i Finland registrerade placeringsfonderna ökade under det andra kvartalet med 2 miljarder euro till 112,5 miljarder euro. Nettoteckningarna under det andra kvartalet uppgick till 1,9 miljarder euro, av vilka 1,3 miljarder bokfördes i juni.

Försäkringsbranschen har under början av året stärkts av att den finländska ekonomin är i god form och placeringsmarknaden

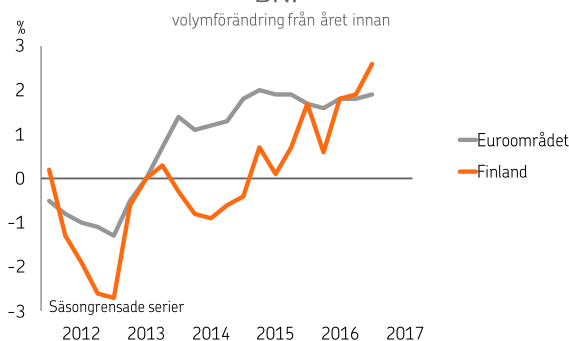
positiv. Å andra sidan har konkurrensen i synnerhet inom försäkringar för privatkunder skärpts. Nya försäkringsprodukter och premiesättningsmodeller lanseras aktivt på marknaden.

Euriborräntor och styrräntan

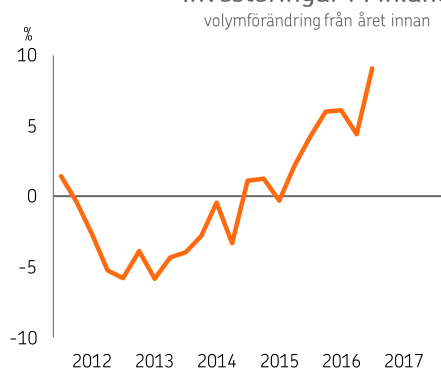
Källa: Finlands Bank

BNP

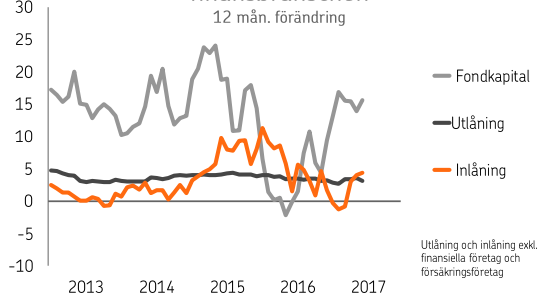

Källor: Eurostat, Statistisk centralen

Investeringar i Finland

Volymutvecklingen inom finansbranschen

Källor: Finlands Bank, Suomen Sijoitus tutkimus Oy

Resultat och omslutning

Resultatanalys, milj. €	1–6/2017	1–6/2016	Förändring, %	4–6/2017	4–6/2016	Förändring, %	1–12/2016
Resultat före skatt	583	614	-5,1	288	331	-13,0	1 138
Bankrörelse	338	283	19,5	164	138	18,3	574
Skadeförsäkring	107	120	-11,2	58	60	-2,9	244
Kapitalförvaltning	93	135	-31,3	59	62	-4,8	226
Övrig rörelse	45	76	-40,7	7	71	-89,8	95
Intäkter							
Räntenetto	530	528	0,4	272	261	4,3	1 058
Försäkringsnetto	261	269	-2,8	145	140	3,3	558
Provisionsintäkter, netto	458	437	4,6	220	213	3,5	859
Nettointäkter från placeringsverksamhet	235	182	29,0	113	96	17,8	390
Övriga rörelseintäkter	69	94	-26,1	35	83	-58,1	122
Andel av intresseföretagens resultat	12	4		10	2		1
Intäkter totalt	1 565	1 514	3,4	795	794	0,1	2 989
Kostnader							
Personalkostnader	393	395	-0,7	191	195	-1,8	762
Avskrivningar och nedskrivningar	95	75	26,8	53	38	38,1	160
Övriga rörelsekostnader	366	305	19,8	193	166	16,2	646
Kostnader totalt	854	776	10,1	437	399	9,5	1 567
Nedskrivningar av fordringar	23	23	-0,2	15	13	21,0	77
Ny OP-bonus som samlats till ägarkunder	108	102	6,1	55	52	5,8	208

Balansräkningens nyckeltal, milj. €	30.6.2017	31.12.2016	Förändring, %
Fordringar på kunder	80 201	78 604	2,0
Investeringsstillgångar	23 182	25 105	-7,7
Skulder till kunder	61 405	60 077	2,2
Försäkringsskuld	10 326	10 586	-2,5
Skuldebrev emitterade till allmänheten	27 564	28 287	-2,6
Eget kapital	10 734	10 237	4,9
Omslutning totalt	134 287	133 747	0,4

Januari–juni

OP Gruppens resultat före skatt var 583 miljoner euro (614). Resultatet minskade med 32 miljoner euro från jämförelseperiodens resultat. Minskningen berodde på att poster av engångsnatur minskade. I rapportperiodens resultat ingick intäkter av engångsnatur för 40 miljoner euro (71). Resultatet försvagades också av att kostnaderna ökat jämfört med ett år tidigare. Nettoprovisionsintäkterna och nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade däremot från jämförelseperioden.

Räntenettot ökade med 0,4 procent till 530 miljoner euro. Bankrörelsens räntenetto ökade med nästan 5 procent, men gruppens räntenetto minskade av att räntenettot för segmentet Övrig rörelse minskade. Försäkringsnettot minskade med 2,8 procent till 261 miljoner euro på grund av den svaga skadeutvecklingen under i synnerhet det första kvartalet. Nettoprovisionsintäkterna var 458 miljoner euro, dvs. 20 miljoner euro större än året innan. Fondernas provisionsintäkter ökade med 4 miljoner euro och provisionskostnaderna minskade med totalt 9 miljoner euro.

Nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade med 29,0 procent till 235 miljoner euro. Intäkterna från egetkapitalinstrument bland tillgångar som kan säljas ökade med totalt 29 miljoner euro från jämförelseperioden. Nedskrivningarna av tillgångar som kan säljas minskade med 19 miljoner euro. Nettointäkterna från värdepappershandeln ökade till följd av positiva värdeförändringar i derivatens kredit- och motpartsrisk som beror på marknadsförändringar. Nettointäkterna från kapitalförvaltningens placeringsverksamhet minskade av att realisationsvinsterna minskade samt av att livförsäkringens kortfristiga räntekomplettering under rapportperioden var större än under jämförelseperioden.

De övriga rörelseintäkterna minskade från jämförelseperioden med 26,1 procent till 69 miljoner euro. Återbäringar av mervärdesskatter av engångsnatur från tidigare år och räntor på dem bokfördes för totalt 22 miljoner euro. OP Gruppen sålde sitt avtals- och betalterminalbestånd för kortinlösen- och betalterminaltjänster till Nets under det andra kvartalet. Bland övriga rörelseintäkter bokfördes intäkter av engångsnatur på 24 miljoner euro från affären. Extra avskrivningar bokfördes för affären för 3 miljoner euro och övriga kostnader för 3 miljoner euro. Under jämförelseperioden bokfördes intäkter av engångsnatur för 71 miljoner euro för affären med Visa Europe Ltd under det andra kvartalet.

Kostnaderna ökade med 10,1 procent till 854 miljoner euro. Kostnadsökningen berodde främst på att kostnaderna för utveckling, verksamhetskostnaderna för nya affärsrörelser och avskrivningarna ökade. OP Gruppens betydande satsningar på utveckling av tjänsterna ökade utvecklingskostnaderna med 35 miljoner euro. Utvecklingskostnaderna var totalt 97 miljoner euro (62). De nya affärsrörelsernas verksamhetskostnader stod för 14 miljoner euro av ökningen i de totala kostnaderna. Avskrivningarna ökade från jämförelseperioden med 20 miljoner euro till 95 miljoner euro. Personalkostnaderna minskade med 0,7 procent till 393 miljoner euro.

Resultatförsvagande nedskrivningar på olika resultatposter bokfördes för totalt 37 miljoner euro (58), varav 23 miljoner euro (23) bokfördes på krediter och övriga fordringar.

Nettonedskrivningarna av krediter och övriga fordringar var små, dvs. 0,06 procent (0,06) av kredit- och garantistocken.

OP Gruppens inkomstskatt för rapportperioden var 106 miljoner euro (122). Den effektiva skattesatsen var 19,0 procent (19,8).

OP Gruppens eget kapital ökade med 4,9 procent till 10,7 miljarder euro. Det egna kapitalet ökade av rapportperiodens resultat och Avkastningsandelarna. I eget kapital ingick Avkastningsandelar för 2,8 miljarder euro (2,7), av dem bestod 0,2 miljarder euro (0,3) av uppsagda Avkastningsandelar. Avkastningsmålet för Avkastningsandelarna för 2017 är 3,25 procent. Den ränta som samlats för Avkastningsandelarna under rapportperioden uppskattas vara totalt 44 miljoner euro (40). För 2016 betalas räntor för totalt 83 miljoner euro i juni 2017. Fonden för verkligt värde minskade med 40 miljoner euro till 278 miljoner euro.

April–juni

Det andra kvartalets resultat före skatt var 288 miljoner euro (331). Resultatet minskade till följd av att posterna av engångsnatur minskade med över 50 miljoner euro. Under jämförelseperioden bokfördes en intäkt av engångsnatur på 71 miljoner euro för affären med Visa Europe Ltd bland övriga rörelseintäkter. Under det andra kvartalet innevarande år bokfördes en positiv resultateffekt på 18 miljoner euro för försäljningen av kortinlösen- och betalterminaltjänster

Resultatutvecklingen under det andra kvartalet stöddes särskilt av ökningen i räntenettot, försäkringsnettot, nettoprovisionsintäkterna samt i nettointäkterna från placeringsverksamheten. Intäkterna, totalt 795 miljoner euro, var ungefär lika stora som under jämförelseperioden trots att intäkterna av engångsnatur minskade.

Kostnaderna ökade med 9,5 procent från jämförelseperioden till 437 miljoner euro till följd av att avskrivningarna och övriga rörelsekostnader ökade. De betydande satsningarna på utvecklingen av tjänsterna ökade kostnaderna för utveckling med 19 miljoner euro från jämförelseperioden.

OP Gruppens strategi och numeriska mål

I enlighet med strategin, som fastställdes i juni 2016, har OP Gruppen som mål att gradvis förändras från en ren finansaktör till ett flerbranschföretag med gedigen finanskompentens i den digitala tiden. Strategin lyfter fram utvecklingen av kundupplevelsen genom att digitalisera tjänster och funktioner. OP Gruppen kommer under de närmaste åren att utvidga hälso- och välbefinnandetjänsterna till gruppens fjärde affärsområde vid sidan av bank-, skadeförsäkrings- och kapitalförvaltningsrörelserna.

OP Gruppen genomför ett omfattande utvecklingsprogram för att sätta fart på digitaliseringen av gruppens tjänster. Strategin omsätts i praktiken inom 15 strategiska projekt. Under 2016–2020 kommer upp till 2 miljarder euro att satsas på utvecklingsinvesteringar i nuvarande och ny affärsverksamhet. De investeringar som krävs för att förnya och effektivisera affärsrörelsen ökar gruppens kostnader och försämrar lönsamheten innan nyttan hos investeringarna realiserar i form av en förbättring av nyckeltalen.

Gruppens utvecklingssatsningar ökade i enlighet med strategin betydligt under rapportperioden och de var nästan 40 procent större än ett år tidigare. Merparten av satsningarna riktade sig till att utveckla den nuvarande affärsrörelsen, men de nya affärsrörelsernas andel ökar i framtiden. Utvecklingssatsningarna på årsplanet uppskattas överstiga 400 miljoner euro.

Utvecklingsinvesteringarna säkerställer att den nuvarande affärsrörelsen är konkurrenskraftig och kontinuerlig samt att verksamheten är förenlig med bestämmelserna och skapar förutsättningar för nya kundorienterade affärsmodeller.

Förnyelsen av ICT-arkitekturen och bassystemen för rörelsesegmenten fortsatte under rapportperioden i syfte att förbättra gruppens konkurrenskraft och möjliggöra nya digitala tjänster. De viktigaste satsningarna under rapportperioden riktade sig till att på grupplanet förnya ICT-plattformen, betalnings- och kortsystem samt system för skadeförsäkring och finansiering. De elektroniska försäljningen och kommunikationen inom kapitalförvaltningen utvecklades också.

Under rapportperioden lanserades på marknaden förnyade nättjänster för privat- och företagskunder (op.fi). Flera nya funktioner lanserades i OP-mobilen och Pivo. Antalet besök i mobiltjänsterna ökade för privatkunderna med nästan en fjärdedel under början av året. Under rapportperioden togs också i bruk de första helt digitala finanstjänsterna då OP Nano Försäkringen lanserades. Flera nya produkter lanserades på marknaden, till exempel den nya trafikförsäkringen och ränteskyddsprodukterna för bolån hade god efterfrågan bland kunderna.

Flera omfattande projekt som beror på myndigheterna och lagstiftningen pågår också. De största av dem hänför sig till ändringar i bestämmelserna om dataskydd och penningtvätt, det nya betaltjänstdirektivet (PSD2) samt kapitalförvaltning (MiFID2 och T2S) och ekonomiförvaltning (IFRS9).

Inom de nya affärsrörelserna öppnades ett tredje sjukhus i Uleåborg och flera nya tjänster för mobilitet och handel lanserades. Dessutom togs de första nya tjänsterna för boende i pilot-bruk. Utgångspunkten för utvecklingen av nya affärsrörelser är att de på ett naturligt sätt ska ansluta sig till den nuvarande affärsrörelsen.

OP Gruppens numeriska mål	30.6.2017	31.12.2016	Mål
Kundupplevelse, NPS (-100-+100)			
Varumärket	18,9	22,7	25
Kundmöten	56	53	70, på sikt 90
CET1-kapitaltäckning, %	19,1	20,1	22
Avkastning på ekonomiskt kapital, % (12 mån. glidande)	21,8	22,7	22
Kostnader för nuvarande affärsrörelse (12 mån. glidande), milj. €	1 596	1 532	Kostnader na 2019 under kostnader na 2015 (1 500)
Ägarkunder, miljoner	1,8	1,7	2,1 (2019)

Hur gruppen främjat ägarkundernas och omvärldens framgång

OP Gruppens verksamhet bygger på kooperativa värden, en stark kapitaltäckning, kunnig riskhantering och respekt för kunderna. Gruppens värden är människonärhet, ansvars känsla och framgång tillsammans. Gruppens grunduppgift är att med sin starka kapitaltäckning och effektivitet skapa bestående ekonomisk framgång, trygghet och välfärd för sina ägarkunder och omvärlden.

Eftersom OP Gruppen är ett kooperativt företag styrs verksamheten av en dubbelroll. I affärsrörelserollen erbjuder gruppen kunderna konkurrenskraftiga produkter och tjänster samt ser till att verksamheten är lönsam och att kapitaltäckningen utvecklas. I den samhällseliga rollen främjar OP omvärldens framgång och välmående på lång sikt genom att verka som en positiv förändringskraft i omvärlden. Den samhällseliga rollen innebär effektiva handlingar för samhällets bästa såväl på det lokala planet som på riksplanet - digitalt och fysiskt. Gruppens framgång mäts i hur gruppen lyckas i båda rollerna.

Januari-juni

Under rapportperioden fortsatte OP Gruppen de Finland framåt-initiativ som beslut fattats om tidigare. Målet för Finland framåt-initiativen är att öka spelrummet och den ekonomiska aktiviteten för OPs breda kundkår och hela Finland.

Finansiering av tillväxtpotential hos sme-företag

OP Gruppen fungerar som förmedlare i två finansieringsprogram för sme-företag som garanteras av Europeiska investeringsfonden (EIF) och som möjliggör en finansiering på totalt 300 miljoner euro. EIF beviljar en riskdelningsgaranti på 50 procent för krediterna. Programmen har riktats till projekt hos växande och innovativa företag samt till investeringar. Avtalet för det första finansieringsprogrammet undertecknades i mars 2016 och det är avsett för företag som sysselsätter färre än 500 personer. Avtalet som undertecknades i januari 2017 riktar sig däremot till en målgrupp med företag som sysselsätter

färre än 250 personer. OP har inom ramen för programmen redan beviljat 170 företagslån för totalt nästan 100 miljoner euro. OP Gruppen stöder den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i framtiden genom att finansiera små och medelstora företag med tillväxtpotential.

#Familjeextra som stöd för babyfamiljer

#Familjeextra-initiativet som riktar sig till babyfamiljer erbjuder produkter och tjänster som underlättar vardagen för målgruppen nya familjer. Till exempel har hälso- och utkomstförsäkringen för ofödda barn avgiftsfritt i ett års tid redan beviljats över 18 000 babyer. Värdet av den förmån som kunderna får var vid slutet av rapportperioden 7 miljoner euro. Dessutom erbjuds familjer som skött sina låneärenden avtalsenligt och som får barn före slutet av 2017 en möjlighet till amorteringsfrihet för bolån i högst 12 månader utan expeditiavgifter. Föräldrar till barn under ett år erbjuds fram till slutet av 2017 NewLife-livförsäkringen avgiftsfritt för ett år.

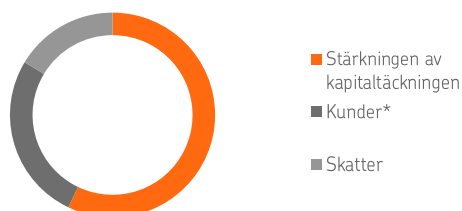
Frivilligarbete för att hedra det hundraåriga Finland

OPs gåva till det hundraåriga Finland är hundra år av frivilligarbete. OPs alla 12 000 anställda får delta i frivilligarbete en dag på arbetstid. Det här motsvarar ungefär hälften av målet på hundra årsverken. Den andra hälften av målet ska uppnås genom att på bred front uppmuntra finländarna till frivilligarbete. Vid årsskiftet öppnades en webbplats för förmedling av frivilligarbete, Hiiop100.fi, som för samman dem som behöver och dem som erbjuder frivilligarbete. Då den här delårsrapporten offentliggörs har frivilligarbete utförts för 22 år. Målet kan följas upp i realtid på adressen hiiop100.fi.

Användningen av resultatet

Eftersom OP Gruppen är ett kooperativt företag har den inte som mål att maximera vinsten för ägarna, utan att så effektivt som möjligt producera de tjänster som ägarkunderna behöver. Gruppen använder den gemensamma framgången för ägarkundernas bästa i form av koncentreringsförmåner och andra ekonomiska förmåner samt för att upprätthålla och utveckla betjäningsförmågan.

Uppskattnings av hur OP Gruppens rörelseresultat för rapportperioden används då det fastställts efter räkenskapsperiodens slut:

*) Kunder = OP-bonus, försäkringsrabatter och räntor på ägarkundernas investeringar i andelskapital

OP behöver en stark kapitaltäckning såväl för att framgångsrikt genomföra sin grunduppgift som för att uppfylla de ökande myndighetskraven. Merparten av rörelseresultatet används för

att stärka kapitaltäckningen. Det här betyder att gruppen måste vara effektiv och ha resultatkapacitet också i fortsättningen.

En betydlig del av resultatet återbetalas till ägarkunderna genom OP-bonus och genom olika förmåner och rabatter. I enlighet med grundprincipen för kooperativa företag ska nyttan fördelas i proportion till hur mycket varje medlem anlitar andelslagets tjänster. Förmånshelheten består av OP-bonus som samlas för nästan alla ärenden i proportion till mängden ärenden samt av förmåner och rabatter på banktjänster samt på skadeförsäkrings- och kapitalförvaltningsprodukter. Dessutom erbjuds vissa tjänstekoncept endast till ägarkunder. Ägarkunderna kan också placera i sin andelsbank via Avkastningsandelar. På Avkastningsandelarna betalas en årlig ränta som utgör bankernas vinstutdelning.

Mätt enligt de skatter som OP Gruppen betalar för resultatet är den en av de största skattebetalarna i Finland. Genom att betala skatten i Finland främjar gruppen hela Finlands framgång.

Andra viktiga händelser i januari–juni

ECB erbjuder euroområdet kreditinstitut en serie av fyra riktade långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO-II), var och en med en löptid på fyra år, främst för att stöda tillväxten. Bankerna kan inom ramen för TLTRO-II låna ett belopp som motsvarar högst 30 procent av deras utlåning till företag och hushåll inom euroområdet i slutet av januari 2016 med undantag av bolån till hushåll. För att kunna upprätthålla den goda tillväxten deltog OP Gruppen under rapportperioden i TLTRO-II-transaktioner med 1 miljard euro. OP Gruppen har deltagit i TLTRO-II-transaktioner med totalt 4 miljarder euro.

OP Gruppen underrättades 2.2.2017 om att ECB beslutat att fastställa ett riskviktsgolv för OP Gruppens hushållsexponeringar för en tid på 18 månader. Beslutet beror på att ECB noterat brister i styrnings- och valideringsprocessen för den IRBA-metod (Internal Ratings Based Approach) som OP Gruppen tillämpar för kapitaltäckningsanalysen, i synnerhet att valideringar försenats. Korrigeringen av bristerna har framskridit enligt planerna och de mest centrala bristerna har redan åtgärdats.

Finansinspektionen påförde 7.3.2017 Helsingforsnejdens Andelsbank en offentlig varning och en påföljdsavgift på 400 000 euro för brister i anslutning till utredningsskyldigheten vid investeringsrådgivningen. Korrigerande åtgärder har vidtagits och kunderna har inte förorsakats ekonomisk skada. Varningen baserar sig på en inspektion av flera olika aktörer som Finansinspektionen utförde hösten 2015.

OP Gruppen och Nets undertecknade 5.4.2017 ett avtal enligt vilket OP 28.6.2017 sålde sitt avtals- och betalterminalbestånd för kortinlösen- och betalterminaltjänster till Nets. Med tjänsterna för kortinlösen och betalterminaler kan köpmännen ta emot kortbetalningar som ett betalningssätt för inköp. Genom köpet övergick cirka 15 000 köpmäns avtal om kortinlösen- och betalterminaltjänster från OP till Nets. OP och Nets har samarbetat inom de tjänster som är föremål för köpet sedan 2011. OP Gruppen har bokfört en positiv resultateffekt av engångsnatur på 18 miljoner euro för affären för det andra kvartalet.

OP Gruppen har lämnat in sitt svar på Konkurrens- och konsumentverkets utredningsbegäran från 2015. Myndigheterna

reder ut OP Gruppens marknadsställning inom hushållsbankstjänster och prissättningen av skadeförsäkringsprodukter. Myndigheterna utreder fortfarande ärendet.

Ansvarskänsla

Samhällsansvaret är en fast del av OP Gruppens affärsrörelse och gruppens strategi. Inom vårt arbete kring samhällsansvaret beaktar gruppen det ekonomiska och sociala ansvaret samt miljöansvaret. OP Gruppens mål inom samhällsansvaret är att vara en föregångare inom branschen i Finland. OP Gruppen har förbundit sig till att iaktta Global Compact-initiativets tio principer om mänskliga rättigheter, rättigheter i arbetslivet, miljöprinciper och antikorrupktion. OP har sedan 2009 iakttagit FN:s principer för ansvarsfull placering. Gruppen utvecklar fortlöpande sina rutiner för ansvarsfull placering samtidigt som målet är att främja utvecklingen i hela placeringsbranschen i en allt ansvarsfullare riktning.

OP meddelade i maj att gruppen från början av juli publicerar ansvarsfullhetsanalyser för sina fonder. De fondspecifika analyserna uppdateras fyra gånger per år och de publiceras för de fonder, för vilka det finns tillräckligt med information för att göra en analys. Som grund för analyserna används den ansvarsfullhetsinformation som MSCI samlar in.

Kundrelationer och kundförmåner

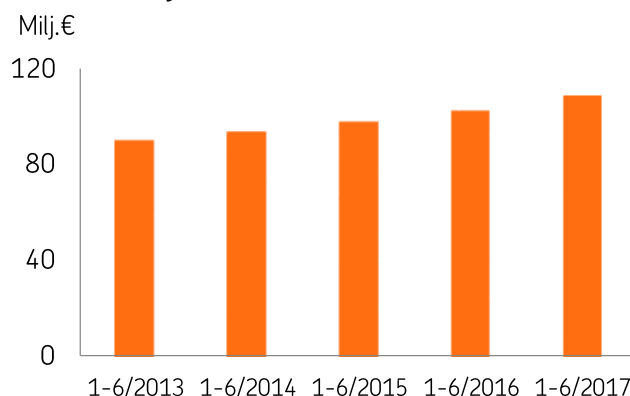
OP Gruppens ägarkunder ökade under januari–juni med 39 000 till nästan 1,8 miljoner.

Vid slutet av juni uppgick andelsbankernas ägarkunders placeringar i andelsbankernas Avkastningsandelar, medlemsandelar och tilläggsandelar till totalt 3,0 miljarder euro (3,0).

Antalet kunder i OP Gruppen ökade i januari–juni nettomässigt med 22 000. Vid slutet av juni var antalet kunder 4 380 000. Antalet privatkunder var 3 938 000 och antalet företagskunder 442 000. Antalet gemensamma kunder inom bank- och skadeförsäkringsrörelsen ökade med 22 000 till nästan 1,8 miljoner under januari–juni.

Andelsbankernas ägarkunder samlar OP-bonus för sina bank-, skadeförsäkrings- och kapitalförvaltningsärenden. Värdet av den nya bonus som ägarkunderna samlat genom att koncentrera sina ärenden var totalt 108 miljoner euro (102) för januari–juni. Bonus användes för bank- och kapitalförvaltningstjänster för totalt 52 miljoner euro (52) och för försäkringspremier för skadeförsäkringsprodukter för 57 miljoner euro (52). OP-bonus användes för 1 179 000 försäkringsräkningar (1 080 000), av vilka 158 000 (142 000) betalades helt med bonus.

Ny kundbonus som samlats

Under rapportperioden beviljades skadeförsäkringens preferenskundshushåll 42 miljoner euro (42) i koncentreringsrabatter.

Den ränta som samlats för Avkastningsandelarna under rapportperioden uppskattas vara totalt 44 miljoner euro (40). Avkastningsmålet för Avkastningsandelarna för 2017 är 3,25 procent (3,25). Räntan på Avkastningsandelarna för innevarande år uppskattas enligt avkastningsmålet totalt uppgå till cirka 88 miljoner euro (83).

Flerkanalstjänster

Gruppens servicenät består av flera kanaler: kontors-, nät-, telefon- och mobiltjänster. Personlig kundbetjäning erbjuds på kontor och digitalt. Gruppens mål är att erbjuda branschens bästa kundupplevelse i flera kanaler genom fortlöpande och betydelsefulla möten i alla kanaler.

OP-mobilen var i juni huvudkanal för kundernas dagliga ärenden med över 15,5 miljoner besök per månad. Antalet besök i nättjänsterna var cirka 9 miljoner. Antalet besök i mobilapplikationen Pivo var cirka 2 miljoner i juni.

Under rapportperioden har för kunderna lanserats flera nya mobilbetalningssätt: Pivos kompisbetalning, Pivos betalknapp samt Siirto-betalningar i Pivo och OP-mobilen. Med Pivos kompisbetalning och Siirto-betalningen kan kunderna överföra pengar till en annan person med hjälp av mottagarens telefonnummer. Med Pivos betalknapp kan kunderna betala inköp i nätaffärer utan nyckeltalslista eller kortkod. Pivos betalknapp är redan ett alternativt betalsätt i över 2 500 nätaffärer.

OPs nättjänst op.fi har förnyats och den betjänar både privatkunder och företagskunder i bank- och försäkringsärenden. Kunderna styrs redan till den nya tjänsten. En del enskilda tjänster byggs ännu upp, så den gamla webbsidan kan ännu användas parallellt med den nya. Den nya tjänsten har från första början utvecklats tillsammans med kunderna, och respons samlas fortfarande in av kunderna för att vidareutveckla tjänsten.

Trots ökningen inom nät- och mobiltjänsterna har OP Gruppen fortfarande landets mest omfattande kontorsnät med över 400 kontor i hela landet. Det egna kontorsnätet stöds dessutom av

ett omfattande nätverk av ombud och partner som är särskilt viktigt vid försäljningen av skadeförsäkringar.

OP Gruppen har stor närvaro i de vanligaste sociala medierna, där den har sammanlagt över 300 000 följare. Utöver gruppens konton i sociala medier på riksplanet, har många andelsbanker egna Facebook-sidor där de delar publikationer som är avsedda för den lokala kundkåren. I mars öppnades op.media, som är ett nytt gemenskapligt nätmedium för OPs ägarkunder och företagskunder. Tills vidare har tjänsten haft en miljon besökare.

Nya affärsrörelser

Hälsa och välbefinnande

Pohjola Hälsa Ab:s tredje sjukhus öppnades i Uleåborg i maj. De tidigare öppnade sjukhusen finns i Helsingfors och Tammerfors. Pohjola Hälsa håller på att utvidgas till en riksomfattande aktör och som bäst byggs sjukhus också i Kuopio och Åbo. I Kuopio inleder Pohjola Sjukhus verksamheten under början av hösten 2017 och sjukhuset i Åbo öppnas under början av 2018. Kunderna har varit nöjda med betjäningen vid Pohjolasjukhusen. NPS-talet som operationspatienterna gett var i slutet av juni 96.

Mobilitet

I november 2016 tog OP sitt första steg inom mobilitetstjänster genom att lansera tjänsten OP Kulku i huvudstadsregionen. Tjänstens syfte är att sänka tröskeln för att börja använda elbilar genom att erbjuda konsumenter och småföretag möjlighet att köra elbilar till en månadsavgift. OP Kulku expanderade till Tammerfors och dess närområden i april. OP meddelade i april att den tillsammans med Fortum ska bygga cirka hundra laddningsställena för elbilar runt om i Finland. De nya laddningsställena kommer att placeras i anslutning till andelsbankskontor. I juli offentliggjordes OP Kulku-tjänstens pilotprojekt med Imatra stad. Projektet handlar om att de anställda kan använda de elbilar som staden anskaffat för gemensamt bruk också på fritiden. Under rapportperioden fanns 9,5 procent av de elbilar som registrerats i Finland bilar inom OP Kulku-tjänsten.

I maj 2017 utvidgades mobilitetstjänsterna då OP lanserade DriveNow-bildelningsbilarna i Finland. Den som registrerat sig som användare i tjänsten DriveNow har tillgång till 150 bilar i Helsingfors och dess närregioner till ett pris som baserar sig på antalet körminuter. I slutet av juni hade DriveNow redan över 8 000 kunder i Finland.

Kapitaltäckning

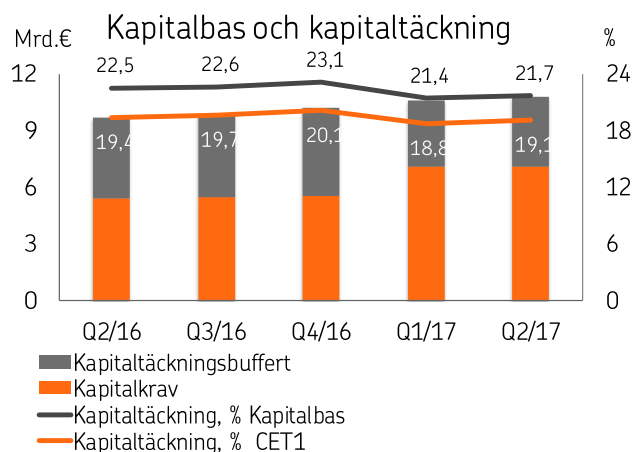
Kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

OP Gruppens kapitalbas uträknad enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (konglomeratlagen) överskred vid slutet av rapportperioden lagens minimibelopp med 3,4 miljarder euro (4,3). Bufferten minskade till följd av det Pelare 2-kapitalkrav (P2R) på 1,75 procent som ECB fastställt utifrån tillsynsmyndighetens bedömning i kombination med den höjning av kapitalkravet som beror på tillväxten i bankrörelsen samt de riskviktsgolv som ECB fastställt. P2R-kravet höjde kapitalkravet för kapitaltäckningen enligt kreditinstitutslagen från 12,5 procent till 14,3 procent beräknat på de riskvägda posterna.

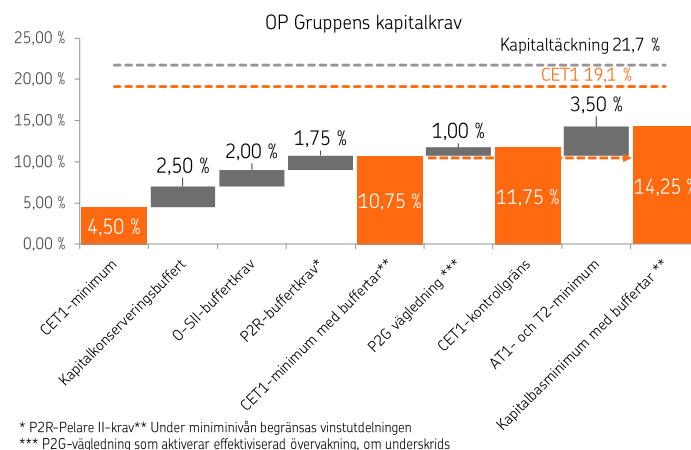
Gruppens kapitalbas i förhållande till minimikapitalbaskravet var 145 procent (170). P2R-kravet sänkte relationstalet med 17 procentenheter. Relationstalet var 159 procent utan de riskviktsgolv som ECB fastställt. Till följd av bankrörelsens buffertkrav och försäkringsbolagens solvenskrav enligt Solvens II beskriver kapitaltäckningen enligt konglomeratlagen inte konglomeratets minimikapital, utan den nivå inom vilken konglomeratet kan verka utan myndighetsåligganden på grund av underskridning av buffertar.

Kapitaltäckning för kreditinstitut

OP Gruppens CET1-kapitaltäckning var vid slutet av rapportperioden 19,1 procent (20,1). De riskviktsgolv som ECB fastställt sänkte kapitaltäckningen med 1,9 procentenheter. Ökningen i kärnprimärkapitalet överskred den ökning i det totala riskvägda exponeringsbeloppet, som beror på att utlåningen ökat. De kalkylerade justeringarna av förmånsbestämda pensionsplaner (IAS 19) inverkade på gruppens CET1-kapitaltäckning med cirka -0,9 procentenheter, dvs. något mindre än vid slutet av 2016.

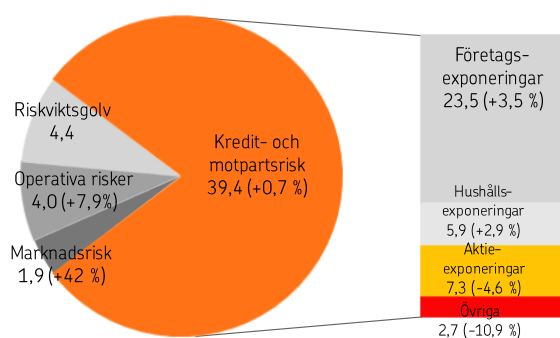
Kapitaltäckningen i OP Gruppens kreditinstitutsverksamhet är stark i förhållande till den lagstadgade kapitaltäckningen och de kapitalkrav som ställs av myndigheterna. Den lagstadgade minimigränsen är 8 procent för kapitalrelationen och 4,5 procent för CET1-kapitaltäckningen. Kapitalkonserveringsbufferten på 2,5 procent enligt kreditinstitutslagen, O-SII-buffertkravet på 2 procent och ECB:s P2R-krav höjer i praktiken den lägsta gränsen till 14,3 procent för kapitalrelationen och till 10,8 procent för CET1-kapitaltäckningen.

Kärnprimärkapitalet i gruppens kreditinstitutsverksamhet var vid slutet av rapportperioden 9,5 miljarder euro (8,9). Kärnprimärkapitalet ökade till följd av bankrörelsens resultat, emissionen av Avkastningsandelar och utdelningen från gruppens försäkringsföretag. Korrigeringarna enligt IAS 19 som dragits av kärnkapitalet minskade något jämfört med årsskiftet. Beloppet av Avkastningsandelarna i kärnprimärkapitalet var 2,8 miljarder euro (2,6).

Det totala riskvägda exponeringsbeloppet uppgick vid slutet av rapportperioden till 49,6 miljarder euro (44,1), vilket är 12,6 procent större än vid slutet av fjolåret. I siffrorna för slutet av året har inte beaktats ECB:s lägsta gräns för riskvikten, vars andel av tillväxten är 80 procent. Den lägsta gränsen för riskvikterna för hushållsexponeringar som ECB fastställt var 4,4 miljarder euro, och utan den var det totala riskvägda exponeringsbeloppet 45,2 miljarder euro och ökningen från årsskiftet 2,6 procent. De genomsnittliga riskvikterna för företagsexponeringarna minskade något. De genomsnittliga riskvikterna för hushållsexponeringarna ökade något.

Totalt riskvägda exponeringsbelopp
30.6.2017 49,6 mrd.€
(förändring från årets början 13 %)

Finans- och försäkringskonglomeratets interna investeringar i försäkringsföretag behandlas i enlighet med ECB:s tillstånd som riskvägda poster. I aktieexponeringarna ingår 6,5 miljarder euro i riskvägda poster för gruppens interna innehav i försäkringsföretag med en riskvikt på cirka 280 procent.

Finansinspektionen fattar ett makrotillsynsbeslut kvartalsvis. Finansinspektionen beslöt i juni 2017 att tills vidare inte ställa något konkraktiskt buffertkrav för bankerna, men att införa en lägsta gräns på 15 procent för riskvikten för bolån från början av 2018 för en period på minst två år. Med riskiviktsgolvet vidtas förberedelser för den systemrisk som förorsakas av att hushållens skuldsättning enligt Finansinspektionen ökat. Den lägsta gränsen för riskvikten påverkar inte OP Gruppens totala riskvägda exponeringsbelopp med beaktande av de lägsta gränser för riskvikt för hushållsexponeringarna som ECB fastställt. Utan ECB:s lägsta gräns för riskvikten skulle Finansinspektionens lägsta gräns för riskvikt på 15 procent för bostadskrediter försvaga CET1-kapitaltäckningen med uppskattningsvis 1,6 procentenheter.

I de kommande EU-bestämmelserna ingår ett krav som beskriver skuldsättningsgraden, dvs. bruttosoliditetsgraden (Leverage Ratio). Bruttosoliditetsgraden för OP Gruppens bankrörelse är enligt nuvarande tolkningar uppskattningsvis 7,8

procent (7,4) enligt siffrorna vid slutet av rapportperioden, medan miniminivån enligt bestämmelseutkasten är 3 procent.

Finansministeriet förbereder att inta en systemriskbuffert i kreditinstitutslagen. Enligt utkasten skulle Finansinspektionen kunna fastställa en systemriskbuffert på 0–5 procent. Bufferten påverkar OP Gruppen endast om den överskrider OP Gruppens O-SII-buffert, som för närvarande är 2 procent.

Skade- och livförsäkring

Skadeförsäkringens solvensställning var fortsatt stark och högre än vid årsskiftet. Livförsäkringens solvensställning var bättre än vid årsskiftet, trots att en extra utdelning minskade kapitalbasen.

Solvans II	Skadeförsäkring*		Livförsäkring	
	30.6. 2017	31.12. 2016	30.6. 2017	31.12. 2016
Kapitalbas, milj. €**	1 101	992	1 374	1 455
Kapitalkrav, milj. €**	680	693	680	742
Solvansprocent**	162	143	202	196
Solvansprocent (utan beaktande av övergångsbestämme lse)	149	127	152	149

*I skadeförsäkringen ingår OVY Försäkring Ab

**med beaktande av övergångsbestämmelser

ECB:s tillsyn

OP Gruppen lyder under ECB:s tillsyn. ECB har för OP Gruppen ställt ett buffertkrav som baserar sig på tillsynsmyndighetens bedömning (SREP). Det buffertkrav som ECB fastställt och som gäller från 1.1.2017 (P2R) är 1,75 procent. Dessutom har ECB som kapitaltäckningsvägledning (P2G) fastställt 1,0 procent. Om gränsen överskrider påverkas t.ex. vinstutdelningen inte av det.

De relevanta lägsta gränser för riskvikter för hushållsexponeringar som ECB fastställt är 15,4 procent för exponeringar med säkerhet i fastighet och 32,7 procent för privatkunders övriga exponeringar. De lägsta gränserna för riskvikter gäller enligt beslutet till det tredje kvartalet 2018.

Skulder i enlighet med lagen om resolution

I början av 2015 trädde bestämmelser om resolution i kreditinstitut och värdepappersföretag i kraft. Dessutom meddelade myndigheterna under sommaren 2016 närmare anvisningar om hur de här bestämmelserna ska tillämpas. Enligt bestämmelserna har resolutionsmyndigheten rätt att ingripa i villkoren för placeringsprodukter som banken emitterat på ett sätt som påverkar placerarens ställning. Resolutionsmyndighet för OP Gruppen är EU:s resolutionsnämnd (Single Resolution Board) i Bryssel. Resolutionsmyndigheten håller på att fastställa ett minimibelopp enligt resolutionslagen för OP Gruppen på grupplanen.

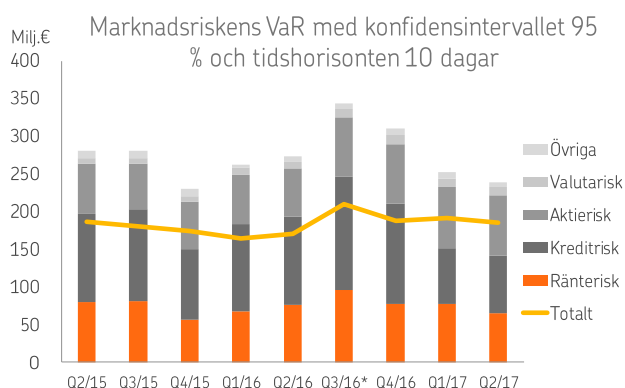
Riskposition

OP Gruppens riskposition har hållits stabil. Riskhanteringsförmågan är stark och tryggar förutsättningarna för gruppens affärsrörelse.

Den goda riskhanteringsförmågan och moderata målrisknivån höll kreditriskpositionen stabil.

OP Gruppens finansieringsposition och likviditet är goda. Tillgången på finansiering har hållits god. Under rapportperioden emitterade gruppen långfristiga obligationslån för totalt 2,8 miljarder euro. Dessutom deltog OP Gruppen i den andra serien av ECB:s riktade långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO-II) med 1 miljard euro. Inlåningens andel av kreditstocken har hållits stabil under rapportperioden.

OP Gruppens marknadsriskposition var stabil under rapportperioden. Nyckeltalet VaR, som mäter gruppens marknadsrisk, var 185 miljoner euro (188) vid slutet av rapportperioden. I VaR ingår försäkringsföretagens totala omslutning, trading-funktionen, likviditetsreserven och gruppens treasurys ränteposition.

*Den separata balansräkningen (pensionsförsäkringsbeståndet) som överförts från Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi ingår i siffrorna från och med Q3/16

De operativa riskerna uppskattas i enlighet med målet vara moderata. Den snabba utvecklingen av verksamheten och tjänsterna ställer dock ytterligare utmaningar för riskhanteringen de närmaste åren.

Riskerna i förmånsbestämda pensionsplaner ansluter sig till ränte- och marknadsrisken, framtida pensionshöjningar samt till den längre förväntade livslängden. En förändring i den ränta som tillämpas vid diskontering av pensionsåtagandet har en väsentlig inverkan på pensionsåtagandets belopp. Den minskning i nettoskulden för förmånsbestämda pensionsplaner som under rapportperioden bokförts i övrigt totalresultat förbättrade rapportperiodens totalresultat före skatt med 62 miljoner euro. Nettoskulden minskade till följd av räntestegringen. Ökningen i nettoskulden för förmånsbestämda pensionsplaner under jämförelseperioden försvagade totalresultatet före skatt med 271 miljoner euro.

Bankrörelse

Bankrörelsens centrala risker är de kreditrisker som uppstår i kundrörelsen samt marknadsrisken.

Bankrörelsens kreditriskposition förblev stabil och riskerna måttfulla. Det sammanlagda beloppet av problemfordringar var 2,9 miljarder euro (2,6), varav sunda lånefordringar som beviljats en eftergift uppgick till 1,8 miljarder euro (1,7). Ökningen i problemfordringarna beror på den ökade användningen av lånefordringar som beviljats en eftergift samt delvis också på

svagare ratingar till följd av uppdateringen av ratingklasskalan. Med problemfordringar avses över 90 dagar förfallna fordringar, övriga fordringar med risker och lånefordringar som beviljats en eftergift på grund av kundens ekonomiska svårigheter. Lånefordringar som beviljats en eftergift är fordringar där man på kundens initiativ kommit överens om lättnader i den ursprungliga betalningsplanen för att hjälpa kunden att klara av tillfälliga betalningssvårigheter. Andelsbankerna strävar efter att aktivt finna lösningar för att kunderna ska klara av tillfälliga betalningssvårigheter. Ändringar i betalningsplanen som beror på annat än kundens ekonomiska svårigheter klassificeras inte som problemfordringar. Nedskrivningarna hölls låga och utgjorde 0,06 procent av kredit- och garantistocken (0,06).

Kredit- och garantistocken växte under rapportperioden med 1,5 miljarder euro till 82,8 miljarder euro (81,3). Privatkundernas andel av kredit- och garantistocken var 59,6 procent (60,2). Exponeringar mot privatkunder delas in i sex huvudklasser, och av dem hörde 83,7 procent (84,2) till de två bästa klasserna och 3,6 procent (3,5) till de två svagaste klasserna. Företagskundernas (inkl. bostadssammanslutningarnas) exponeringar utgjorde 37,6 procent (37,5) av kredit- och garantistocken. Av företagskundernas exponeringar utgjorde exponeringarna i de bästa ratingklasserna 1–5,5 55,9 procent (55,2), medan exponeringarna inom de två sämsta ratingklasserna uppgick till 520 miljoner euro (526), dvs. 1,2 procent (1,2).

Inte en enda exponering mot en kund överskred tio procent av kapitalbasen efter avdragsposter och annan kreditriskreducering. Bankrörelsens kapitalbas som täcker exponeringar mot kunder uppgick till 10,9 miljarder euro (10,4).

I exponeringarna mot företag och bostadssammanslutningar var de mest betydande branscherna enligt exponeringsbeloppet uthyrning och förvaltning av bostäder 17,8 procent (17,7), uthyrning och förvaltning av andra fastigheter 9,6 procent (10,2) samt handel 8,8 procent (9,1). Av exponeringarna i branschen uthyrning och förvaltning av bostäder var 93 procent exponeringar i bostadssammanslutningar och 15 procent exponeringar med garantier från offentlig sektor.

Uppföljningen av exponeringarna inom Bankrörelsen redovisas nu enligt exponeringsgrupper i stället för de tidigare kundsektorerna. Jämförelseuppgifterna har justerats i enlighet med den nya uppföljningen.

Bankrörelsens ränterisk mätt med effekten av en räntesänkning på en procentenhet på räntenettet under 12 månader var vid slutet av juni 90 miljoner euro. Mätningmetoden har 2017 ändrats så att den beaktar de ändringar om nollgolv för referensräntan på bolån som godkänts i konsumentskyddslagen.

Skadeförsäkring

Skadeförsäkringens centrala risker är de försäkringstekniska riskerna i anslutning till skadeutvecklingen, marknadsriskerna för de placeringar som utgör täckning för försäkringsskulden, en övåntad förlängning av livslängden för förmånstagare till försäkringsskulden för pensioner, nivån på den ränta som använts för att värdera försäkringsskulden samt differensen mellan försäkringsskuldens diskonteringsränta och marknadsräntorna.

En förlängning av den förväntade livslängden med ett år skulle öka försäkringsskulden för pensioner med 43 miljoner euro. En sänkning av den räntenivå som används vid värderingen av försäkringsskulden med 0,1 procentenheter skulle öka försäkringsskulden med 26 miljoner euro.

Det har inte skett några betydande förändringar i skadeförsäkringens försäkringstekniska risker. Den viktigaste marknadsrisken i skadeförsäkringen är den förhöjande effekt som en nedgång i marknadsräntorna har på försäkringsskuldens värde och kapitalkravet.

Placeringsriskens riskposition var stabil under rapportperioden. Nyckeltalet VaR, som mäter risken, var 58 miljoner euro (57) vid slutet av rapportperioden. Inga betydliga förändringar har skett i placeringsportföljens tillgångsslagsfördelning. Försäkringsskuldens ränterisk har skyddats utöver med räntederivat också med obligationslån. Ränte- och kreditrisken i portföljen har förblivit stabil. Säkringsgraden för ränterisken för försäkringsskulden har hållits stabil.

Kapitalförvaltning

De centralaste riskerna i kapitalförvaltningen är marknadsriskerna i livförsäkringens placeringstillgångar, räntan som tillämpats vid värderingen av försäkringsskulden samt att de försäkrades förväntade livslängd växer snabbare än beräknat.

En förlängning av den förväntade livslängden med ett år skulle öka försäkringsskulden med 25 miljoner euro. En sänkning av den räntenivå som används vid värderingen av försäkringsskulden med 0,1 procentenheter skulle öka försäkringsskulden med 31 miljoner euro. Det finns en buffert för placerings- och kundbeteenderiskerna i anslutning till de separata försäkringsbestånd som överförts från Suomi-bolaget. Bufferten räcker till för att täcka en betydande negativ avkastning på placeringstillgångarna i de separata bestånden varefter OP Gruppen bär riskerna för bestånden.

I livförsäkringens försäkringstekniska risker har kundbeteenderisken skyddats med ett återförsäkringsavtal, och till följd av det är kundbeteenderisken mindre än under fjolåret.

Placeringsriskens riskposition var stabil under rapportperioden. Nyckeltalet VaR, som mäter risken, var 64 miljoner euro (68) vid slutet av rapportperioden. Inga betydliga förändringar har skett i placeringsportföljens tillgångsslagsfördelning. Försäkringsskuldens ränterisk har skyddats utöver med räntederivat också med obligationslån. Ränte- och kreditrisken i portföljen har förblivit stabil. Säkringsgraden för ränterisken för försäkringsskulden har höjts.

Övrig rörelse

De centrala riskerna inom Övrig rörelse är likviditetsreservens kredit- och marknadsrisker samt likviditetsriskerna. Marknadsrisken har störst betydelse för skuldebrev som ingår i likviditetsreserven.

Marknadsrisken i relation till likviditetsreservens position (VaR 95 %) förblev stabil under rapportperioden. Placeringsriskerna minskade något. Inga betydliga förändringar skedde i tillgångsslagsfördelningen.

OP Gruppen tryggar sin likviditet med en likviditetsreserv som i huvudsak består av tillgodohavanden på centralbanker och fordringar som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering. Likviditetsreserven och de övriga källorna för tilläggsfinansiering i enlighet med beredskapsplanen räcker till för att täcka finansieringsbehovet för minst två år i situationer där marknadsupplåningen inte skulle fungera och där inlåningsstocken skulle minska måttligt.

Skuldebrev som godtas som säkerhet minskade bland annat till följd av att de användes som säkerhet i TLTRO-II-finansieringstransaktionen.

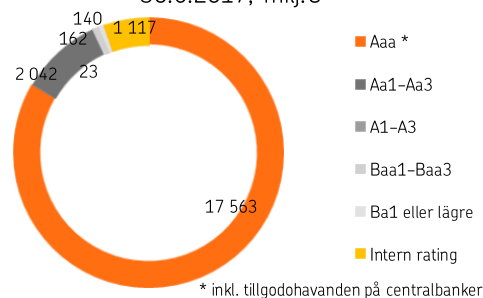
OP Gruppens likviditet och tillräckligheten hos likviditetsreserven följs upp bland annat med ett LCR-relationstal som mäter likviditetstäckningskravet. Enligt övergångsbestämmelserna ska LCR-relationstalet vara minst 80 procent 2017 och minst 100 procent från början av 2018. OP Gruppens LCR-relationstal var vid slutet av juni 132 procent.

Likviditetsreserv

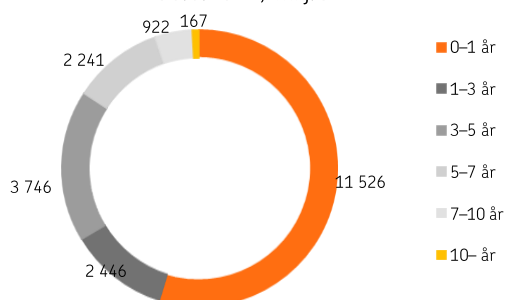
Mrd. €	30.6.2017	31.12.2016	Förändring, %
Tillgodohavanden på centralbanker	10,6	9,3	14,0
Säkerhetsdugliga skuldebrev	8,8	11,2	-21,3
Företagskrediter som godtas som säkerhet		0,1	
Totalt	19,4	20,6	-5,7
Fordringar som inte godtas som säkerhet	1,6	1,4	17,1
Likviditetsreserv till marknadsvärde	21,0	22,0	-4,2
Värderingsavdrag (Haircut)	-0,7	-0,7	11,3
Likviditetsreserven till säkerhetsvärde	20,3	21,3	-4,7

Likviditetsreserven omfattar skuldebrev emitterade av stater, kommuner, finansiella institut och företag med god rating samt värdepapperiserade fordringar och krediter som godtas som säkerhet. Skuldebrev i likviditetsreserven har i reservkalkylen värderats till marknadsnoteringar.

Fördelningen av de finansiella tillgångar som ingår i likviditetsreserven enligt rating
30.6.2017, milj.€

Fördelningen av de finansiella tillgångar som ingår i likviditetsreserven enligt maturitet 30.6.2017, milj.€

Rating

Ratinginstitut	Kortfristig upplåning	Utsikter	Långfristig upplåning	Utsikter
Standard & Poor's	A-1+	Stabila	AA-	Stabila
Moody's	P-1	Stabila	Aa3	Stabila

OP Företagsbanken Abp har rating från Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limited och Moody's Investors Service Ltd. Vid bedömningen av OP Företagsbankens rating beaktar ratinginstituten hela OP Gruppens ekonomiska situation.

Ratingen ändrades inte under rapportperioden.

Standard & Poor's bekräftade i juli 2017 OP Företagsbanken Abp:s långfristiga rating till AA- och kortfristiga rating till A-1+. Utsikterna för ratingarna hölls stabila.

Segmentens resultat

OP Gruppens rörelsesegment är Bankrörelse, Skadeförsäkring och Kapitalförvaltning. Hälso- och välbefinnanderörelsen ingår i rörelsesegmentet Skadeförsäkring. Den rörelse som inte hör till rörelsesegmenten presenteras i segmentet "Övrig rörelse". Rapporteringen per rörelsesegment följer principerna för upprättandet av OP Gruppens bokslut.

Bankrörelse

- Resultatet före skatt var 338 miljoner euro (283).
- Intäkterna ökade med 9,9 procent. Intäkterna ökade till följd av ökningen i nettointäkterna från placeringsverksamheten, räntenettot och nettoprovisionsintäkterna. Kostnaderna ökade med 5,6 procent på grund av utvecklingskostnaderna och volymökningen.
- Utlåningen ökade på ett år med 4,2 procent och inlåningen med 6,4 procent. De nya uttagna företagskrediterna ökade med 4,7 procent och de nya bolånen minskade med 4,1 procent från jämförelseperioden.
- Nedskrivningarna, 23 miljoner euro (23), utgjorde 0,06 procent (0,06) av kredit- och garantistocken.
- De mest betydande satsningarna inom bankrörelsen gällde förnyelsen av system för betalning och finansiering. Nya produkter för ränteskydd för bolån och mobilbetalningar lanserades på marknaden.

Bankrörelsens nyckeltal

Milj. €	1–6/2017	1–6/2016	Förändring, %	1–12/2016
Räntenetto	587	560	4,8	1 134
Provisionsintäkter, netto	323	318	1,4	605
Nettointäkter från placeringsverksamhet	14	-38		-15
Övriga intäkter	14	13	7,6	27
Intäkter totalt	938	854	9,9	1 751
Personalkostnader	188	197	-4,7	378
Avskrivningar och nedskrivningar	21	19	7,7	44
Övriga rörelsekostnader	278	244	13,7	499
Kostnader totalt	486	461	5,6	921
Nedskrivningar av fordringar	23	23	-1,2	76
OP-bonus till ägarkunder	91	87	4,2	180
Resultat före skatt	338	283	19,5	574
Kostnads-intäktsrelation, %	51,9	54,0	-2,1	52,6
Milj. €				
Uttagna bolån	3 418	3 565	-4,1	7 125
Uttagna företagskrediter	3 687	3 521	4,7	7 275
Förmedlade fastighetsaffärer, st.	6 439	6 115	5,3	12 664
Mrd. €				
Utlåning	30.6.2017	30.6.2016	Förändring, %	31.12.2016
Bolån	37,1	35,9	3,2	36,8
Krediter till företag	19,5	18,6	4,8	19,0
Bostadssammanslutningar och övriga krediter	23,7	22,5	5,3	22,8
Utlåning totalt	80,2	77,0	4,2	78,6
Garantier	2,6	2,6	3,4	2,8
Inlåning				
Daglig- och betalningsrörelseinsättningar	39,4	36,3	8,6	37,1
Placeringsinsättningar	17,9	17,5	1,9	17,7
Inlåning totalt	57,2	53,8	6,4	54,8

Utlåningen fortsatte att öka. Utlåningen växte på ett år med 4,2 procent och i januari–juni med 2,0 procent. Utlåningen översteg under rapportperioden 80 miljarder euro, och var vid slutet av juni 80,2 miljarder euro. De uttagna nya företagslånen ökade från jämförelseperioden med 4,7 procent. Beloppet av nya bolån minskade med 4,1 procent från den exceptionellt höga nivån under jämförelseperioden. Under det andra kvartalet 2016 fick OP Gruppen betydligt fler nya kunder än normalt.

OP Gruppen har aktivt erbjudit kunderna en möjlighet att dra nytta av de ytterst låga räntorna och skydda sig mot en ränteuppgång. Försäljningen av ränteskydd för bolån har tredubblats från jämförelseperioden.

Inlåningsstocken ökade på ett år med 6,4 procent och i januari–juni med 4,4 procent till 57,2 miljarder euro. Placeringsinsättningar ökade med 1,9 procent på ett år. Insättningar på brukskonton och i betalningsrörelsen ökade på ett år med 8,6 procent.

De bostadsaffärer som OP Gruppens Fastighetscentraler förmedlade ökade med 5,3 procent från jämförelseperioden. OP Gruppens tjänster för boende har utvidgats genom att ta i bruk en ny digital plattform (beta.opkoti.fi). De första tjänsterna lanserades under rapportperioden: Bostadssäljassistenten och Palveluhaku. Bostadssäljassistenten hjälper kunder att själva sälja sina aktielägenheter bland annat genom att ge en värdering av bostadens pris. Palveluhaku är en söktjänst som förenar tjänster för hemmet, till exempel företag som erbjuder städtjänster och hushåll som behöver dem.

OP Gruppen fick i januari–juni 72 000 nya bankkunder, dvs. 7,3 procent mindre än ett år tidigare, då årets andra kvartal var exceptionellt gott. Vid slutet av juni var antalet bankkunder 3,7 miljoner.

Bankrörelsens resultat

Bankrörelsens resultat före skatt var 338 miljoner euro (283), dvs. 19,5 procent större än jämförelseperiodens resultat. Intäkterna ökade med 9,9 procent och kostnaderna med 5,6 procent. Till följd av de ökade intäkterna stärktes kostnads-intäktssambandet till 51,9 procent (54,0). Nedskrivningarna var små, 23 miljoner euro (23), vilket motsvarar 0,06 procent av kredit- och garantistocken (0,06).

Räntenettet växte till 587 miljoner euro (560). På tillväxten inverkade ökningen i utlåningen och snittmarginalen i utlåningen samt minskningen i kostnaderna för upplåningen.

Nettoprovisionsintäkterna från bankrörelsen ökade med 5 miljoner euro till 323 miljoner euro (318) till följd av att provisionerna från betalningsrörelsen och bostadsförmedlingen ökade. Intäkterna från hushållens ränteskydd ökade, men intäkterna från företagens ränteskydd minskade.

De totala nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade med 52 miljoner euro. Nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade på grund av den positiva CVA-justeringen till följd av ränteändringarna och andra ändringar på marknaden. CVA-justeringen var 16 miljoner euro positiv, medan den för jämförelseperioden var 38 miljoner euro negativ.

Kostnaderna ökade med 5,6 procent och uppgick till 486 miljoner euro (461). Personalkostnaderna minskade med 9 miljoner euro till 188 miljoner euro (197). De övriga rörelsekostnaderna ökade med 13,7 procent. ICT-kostnaderna ökade med 34 miljoner euro. ICT-kostnaderna ökade av de kraftiga satsningarna på utveckling av nät- och mobiltjänster samt av de större volymerna.

Skadeförsäkring

- Resultatet före skatt var 107 miljoner euro (120). Nettointäkterna från placeringsverksamheten uppgick till 64 miljoner euro (55). Resultatet före skatt till verkligt värde var 87 miljoner euro (158).
- Premieintäkterna ökade med 1,4 procent (2,6). Nettointäkterna från placeringar till verkligt värde var 78 miljoner euro (-11).
- Den operativa totalkostnadsprocenten var 92,5 (88,2) och den operativa driftskostnadsprocenten 20,1 (18,4). Totalkostnadsprocenten var 94,0 (89,8). Den svaga skadeutvecklingen under början av året försämrade totalkostnadsprocenterna.
- Förnyelsen av skadeförsäkringens bassystem har börjat. Under rapportperioden togs i bruk den första helt digitala skadeförsäkringsprodukten och en ny trafikförsäkring lanserades.

Skadeförsäkringens nyckeltal

Milj. €	1–6/2017	1–6/2016	Förändring, %	1–12/2016
Premieintäkter	710	700	1,4	1420
Försäkringsersättningar	459	440	4,3	883
Övriga kostnader	2	4	-34,8	3
Försäkringsnetto	248	256	-3,0	534
Nettointäkter från placeringsverksamhet	64	55	16,9	97
Övriga nettointäkter	-7	-15	-53,3	-33
Intäkter totalt	305	295	3,3	598
Personalkostnader	60	61	-1,1	115
Avskrivningar och nedskrivningar	23	20	12,8	41
Övriga rörelsekostnader	114	93	22,7	196
Kostnader totalt	197	174	13,2	352
OP-bonus till ägarkunder	1	1	5,4	2
Resultat före skatt	107	120	-11,2	244
Totalkostnadsprocent	94,0	89,8		89,1
Operativ totalkostnadsprocent	92,5	88,2		87,6
Operativ skadeprocent	72,4	69,8		69,1
Operativ driftskostnadsprocent	20,1	18,4		18,5
Operativ riskprocent	66,0	63,9		63,3
Operativ omkostnadsprocent	26,5	24,4		24,3
Solvensprocent (Solvens II)*	162	158		143
Stora skador med skadekostnad för egen räkning	36	29		61
Förändringarna jämfört med avsättningarna för skador under de föregående åren (run off-resultat)	19	40		60

* med beaktande av övergångsbestämmelser.

Premieintäkterna från privatkunderna och Baltikum ökade. Premieintäkterna från företagskunder var mindre än under jämförelseperioden. Den allt hårdare priskonkurrensen, särskilt inom trafikförsäkringen och företagsförsäkringarna, återspeglade sig i intäktsutvecklingen bland såväl privat- som företagskunderna. Skadeutvecklingen var klart sämre än under jämförelseperioden särskilt under det första kvartalet.

Mätt med marknadsandelen av premieinkomsten är OP Gruppen klart den största skadeförsäkraren i Finland. OP Gruppens marknadsandel stärktes ytterligare 2016 och var enligt siffrorna som publicerades i maj 32,4 procent.

Utvecklingen av nät- och mobiltjänster hör till skadeförsäkringens prioriterade områden inom såväl försäkringstjänsten som ersättningstjänsten. De nya tjänsterna

Skadehjälpen och skadeanmälan i OP-mobilen har använts flitigt. Av privatkundernas skador anmäls nästan 70 procent elektroniskt. I maj lanserade gruppen en ny, helt digital skadeförsäkring, OP Nano. Den första produkten var en hemförsäkring.

Skadeförsäkringens resultat

Resultatet före skatt var 107 miljoner euro (120). Försäkringsnettot minskade med 3,0 procent till 248 miljoner euro. De nettointäkter från placeringar som bokförts i resultaträkningen ökade med 9 miljoner euro. Resultatet före skatt till verkligt värde var 87 miljoner euro (158).

Den operativa totalkostnadsprocenten var 92,5 (88,2). De operativa nyckeltalen innehåller inte avskrivningar av

immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsköp.

Premieintäkter

Milj. €	1–6/2017	1–6/2016	Förändring, %
Privatkunder	390	379	2,9
Företagskunder	290	293	-1,1
Baltikum	30	28	7,5
Totalt	710	700	1,4

Försäkringersättningarna ökade med 4,3 procent. Skadekostnaden för nya storskador på egendom och verksamhet var större än under jämförelseperioden. Under januari–juni registrerades 46 (38) nya storskador på egendom och verksamhet, vilkas skadekostnad för egen räkning var totalt 36 miljoner euro (29). Till den här klassen räknas skador på över 0,3 miljoner euro. Förändringen i avsättningarna för de lagstadgade pensionerna var mindre än under jämförelseperioden. Under januari–juni var förändringen i avsättningarna för pensionsansvar -7 miljoner euro (11). Vid slutet av juni var den genomsnittliga diskonteringsräntan 1,82 procent. Vid slutet av 2016 var den genomsnittliga diskonteringsräntan 1,97 procent. Sänkningen av diskonteringsräntan ökade försäkringersättningarna med 26 miljoner euro (27). Förändringen i diskonteringsräntan försvagade den operativa totalkostnadsprocenten med 3,6 procentenheter (3,9).

Förändringarna jämfört med skadorna under de föregående åren, utan inverkan av förändringen i diskonteringsräntan, förbättrade det försäkringstekniska bidraget med 19 miljoner euro (40). Den operativa skadeprocenten var 72,4 (69,8). Den operativa riskprocenten exklusive indirekta skaderegleringskostnader var 66,0 (63,9).

Kostnaderna ökade med 13,2 procent till följd av de ökade ICT-kostnaderna och utvidgningen av hälso- och välbefinnanderörelsen och var 23 miljoner euro större än under jämförelseperioden. Den operativa driftskostnadsprocenten var 20,1 (18,4). Den operativa omkostnadsprocenten, som innehåller de indirekta skaderegleringskostnaderna, var 26,5 (24,4).

Operativt försäkringstekniskt bidrag och totalkostnadsprocent (CR)

	1–6/2017		1–6/2016	
	Bidrag milj. €	CR, %	Bidrag milj. €	CR, %
Privatkunder	57	85,3	62	83,5
Företagskunder	-6	102,2	18	93,7
Baltikum	2	91,8	-1	95,2
Totalt	53	92,5	82	88,2

Den försäkringstekniska lönsamheten försämrades särskilt bland storkunderna, där skadeutvecklingen var svagare än under jämförelseperioden.

Placeringsverksamheten

Skadeförsäkringens nettointäkter från placeringarna till verkligt värde var 78 miljoner euro (-11). Nettointäkterna från placeringarna har beräknats genom att från de totala intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdet förändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor.

Placeringsbeståndets fördelning

%	30.6.2017	31.12.2016
Obligationslån och räntefonder	73,3	76,6
Alternativa placeringar	0,9	0,8
Aktier	8,0	8,1
Kapitalplaceringar	2,5	2,9
Fastigheter	9,7	9,8
Penningmarknaden	5,5	1,9
Totalt	100	100

Skadeförsäkringsrörelsens placeringsbestånd var vid slutet av rapportperioden 3 906 miljoner euro (3 876). Placeringarna på investeringsnivån stod för 93 procent (91), och 63 procent (62) av placeringarna hade en rating på minst A-. Vid slutet av rapportperioden var ränteplaceringarnas modifierade duration 5,3 (5,4).

Den genomsnittliga avkastningen på direkta placeringar i obligationslån till förfallodagen beräknad enligt anskaffningsvärdet för instrumenten (running yield) var 1,8 procent (1,7).

Kapitalförvaltning

- Resultatet före skatt var 93 miljoner euro (135). Resultatet före skatt till verkligt värde var 76 miljoner euro (156).
- Nettoprovisionsintäkterna ökade med 5,0 procent från jämförelseperioden till följd av den goda nettoförsäljningen och värdeutvecklingen hos de förvaltade medlen.
- Nettointäkterna från livförsäkringens placeringsverksamhet minskade med 65,8 procent eftersom realisationsvinsterna blev mindre än under jämförelseperioden och nettoeffekten av kortfristiga räntekompletteringar blev negativ.
- Bruttot av de förvaltade medlen ökade på ett år med 10,9 procent till över 76 miljarder euro.
- Utvecklingen av den elektroniska försäljningen och skötseln av ärenden fortsatte under rapportperioden. De elektroniska avtalens andel uppgår redan till nästan 50 procent.

Kapitalförvaltningens nyckeltal

Milj. €	1-6/2017	1-6/2016	Förändring, %	1-12/2016
Provisionsintäkter, netto				
Fonder och kapitalförvaltning	128	125	2,2	252
Livförsäkringar	119	113	5,6	218
Kostnader	75	74	1,0	139
Provisionsintäkter, netto, totalt	172	164	5,0	330
Nettointäkter från livförsäkringens riskrörelse	13	13	2,0	24
Nettointäkter från livförsäkringsrörelsens placeringsverksamhet	26	76	-65,8	117
Övriga intäkter	12	9	33,3	7
Intäkter totalt	223	262	-15,0	478
Personalkostnader	39	47	-17,0	89
Avskrivningar och nedskrivningar	12	13	-2,5	25
Övriga rörelsekostnader	65	56	16,8	119
Kostnader totalt	116	115	0,9	233
OP-bonus till ägarkunder	14	12	15,3	25
Resultat före skatt	93	135	-31,3	226
Mrd. €	30.6.2017	30.6.2016	Förändring, %	31.12.2016
Förvaltade medel (brutto)				
Placeringsfonder	23,6	21,1	12,2	23,5
Institutionella kunder	24,6	24,1	2,2	24,6
Private Banking	18,5	15,3	20,8	17,3
Fondanknutna försäkringsbesparingar	9,7	8,5	14,3	9,2
Förvaltade medel totalt (brutto)	76,4	68,9	10,9	74,5
Milj. €	1-6/2017	1-6/2016	Förändring, %	1-12/2016
Nettoförsäljning				
Spar- och placeringskunder	395	-28		327
Private Banking-kunder	281	115		437
Institutionella kunder	150	-111		434
Nettoförsäljning totalt	825	-23		1 198

De förbättrade utsikterna i den globala ekonomin avspeglades positivt på placeringsmarknaden, varför efterfrågan på kapitalförvaltningsprodukter fortsatte att öka och ökade värdet på de förvaltade medlen. Nettoförsäljningen uppgick till 825 miljoner euro (-23), och bruttot av de förvaltade medlen ökade på ett år med 10,9 procent till 76,4 miljarder euro (74,5). I de förvaltade medlen ingick medel från företag som hör till OP Gruppen för 14 miljarder euro.

OP Gruppen har permanent slopat handelskostnaderna för fonder för sina ägarkunder. Ett tecken på att fondförmånen väckte intresse bland kunderna är att antalet fondandelsägare i OP-fonderna under rapportperioden ökade med nästan 35 000. Det totala antalet spar- och placeringskunder ökade under

rapportperioden med cirka 14 000 och uppgick vid slutet av juni till cirka 779 000.

OP-fondernas riskjusterade avkastning förblev god under rapportperioden. OP-fondernas Morningstar-klassificering var 3,1 (3,1). Morningstar valde fonden OP-Finland Småföretag till Finlands bästa aktiefond vid det årliga evenemanget Morningstar Awards.

Utvecklingen av den elektroniska försäljningen och skötseln av ärenden inom kapitalförvaltningen fortsatte under rapportperioden. De elektroniska avtalens andel uppgår redan till nästan 50 procent (48) av avtalen inom kapitalförvaltningen. Av placeringsfondorderna gjordes 78 procent elektroniskt (71).

Kapitalförvaltningens resultat

Resultatet före skatt minskade till 93 miljoner euro (135). Resultatförsämringen berodde på att nettointäkterna från livförsäkringens placeringsverksamhet har minskat. Realisationsvinsterna blev 36 miljoner euro mindre än under jämförelseperioden och nettoeffekten av de kortfristiga räntekompletteringarna vände i negativ riktning. Resultatet till verkligt värde var 76 miljoner euro (156).

Nettoprovisionsintäkterna ökade med 5,0 procent från jämförelseperioden och uppgick till 172 miljoner euro (164). Nettoprovisionsintäkterna utgjorde 0,46 procent av bruttot av de förvaltade medlen.

Nettointäkterna från livförsäkringens placeringar till verkligt värde var 66 miljoner euro (13). Nettointäkterna från placeringarna har beräknats genom att från de totala intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor. De s.k. separata balansräkningar som överförts från Suomi-bolaget ingår inte i nettointäkterna.

Kostnaderna låg på jämförelseperiodens nivå sedan personalkostnaderna minskat med 8 miljoner euro och utvecklingskostnaderna bland övriga rörelsekostnader ökat med 5 miljoner euro. Kostnaderna utgjorde 0,30 procent av bruttot av de förvaltade medlen.

Försäkringsskuldens ränterisk skyddas med räntekompletteringar och räntederivat. De kortfristiga räntekompletteringarnas nettoökning var 9 miljoner euro under rapportperioden (-5). Räntekompletteringarna av försäkringsskulden (utan de separata balansräkningarna) var vid rapportperiodens slut 379 miljoner euro (432). Av räntekompletteringarna utgjorde 45 miljoner euro (36) kortfristiga räntekompletteringar som gjorts för under 12 månader.

Livförsäkringens placeringstillgångar utan de tillgångar som utgör täckning för fondanknutna försäkringar, räntederivat som skyddar försäkringsskulden och de separata balansräkningarna uppgick till 3 868 miljoner euro (4 100). Andelen placeringar i ränteportföljen som till sin rating räknas till investeringsnivån var 93 procent (93). Vid slutet av rapportperioden var räntepaceringarnas modifierade duration 4,9 (4,9). Den genomsnittliga avkastningen på direkta placeringar i obligationslån (utan de separata balansräkningarna) till förfallodagen beräknad enligt anskaffningsvärdet för instrumenten (running yield) var 1,7 procent (1,5).

Placeringsbeståndets fördelning

%	30.6.2017	31.12.2016
Obligationslån och räntefonder	72,5	76,2
Alternativa placeringar	9,6	7,4
Aktier och aktiefonder	6,2	6,3
Fastigheter	7,8	7,2
Penningmarknaden	3,8	3,2
Totalt	100	100

Intäkter från placeringsverksamheten i livförsäkringens separata balansräkningar

Av de försäkringsbestånd som överförts från Suomi-bolaget 2015 och 2016 bildades i samband med beståndsoverlåtelsen separata balansräkningar med en vinstutdelningspolicy som avviker från den övriga livförsäkringsrörelsen.

Placeringstillgångarna i den separata balansräkningen för det individuella livförsäkringsbeståndet uppgick vid slutet av rapportperioden till 965 miljoner euro utan de räntederivat som skyddar försäkringsskulden (1 066). Nettointäkterna till verkligt värde var 16 miljoner euro. Nettointäkterna har beräknats genom att från intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor.

Placeringsbeståndets fördelning: separat balansräkning för det individuella livförsäkringsbeståndet

%	30.6.2017	31.12.2016
Obligationslån och räntefonder	74,8	81,1
Alternativa placeringar	8,4	7,7
Aktier och aktiefonder	2,3	2,9
Fastigheter	7,3	6,7
Penningmarknaden	7,1	1,6
Totalt	100	100

Placeringstillgångarna i den separata balansräkningen för det individuella pensionsförsäkringsbeståndet utan de räntederivat som skyddar försäkringsskulden uppgick vid slutet av rapportperioden till 2 764 miljoner euro (3 049). Nettointäkterna till verkligt värde var 42 miljoner euro. Nettointäkterna har beräknats genom att från intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor.

Placeringsbeståndets fördelning: separat balansräkning för det individuella pensionsförsäkringsbeståndet

%	30.6.2017	31.12.2016
Obligationslån och räntefonder	70,4	71,4
Alternativa placeringar	11,4	1,4
Aktier och aktiefonder	2,2	2,4
Fastigheter	6,6	6,1
Penningmarknaden	9,4	18,7
Totalt	100	100

Övrig rörelse

Övrig rörelses nyckeltal

Milj. €	1–6/2017	1–6/2016	Förändring, %	1–12/2016
Räntenetto	-45	-21		-61
Provisionsintäkter, netto	-28	-37	-24,5	-59
Nettointäkter från placeringsverksamhet	129	88	47,1	199
Övriga rörelseintäkter	331	306	8,0	572
Andel av intresseföretagens resultat	3	-1		-6
Intäkter totalt	391	336	16,3	646
Personalkostnader	106	91	16,6	180
Avskrivningar och nedskrivningar	40	23	71,0	50
Övriga rörelsekostnader	200	145	37,3	321
Kostnader totalt	345	260	33,0	552
Nedskrivningar av fordringar	0	0	99,8	0
Resultat före skatt	45	76	-40,7	95

Segmentet Övrig rörelses resultat

Resultatet före skatt för segmentet Övrig rörelse var 45 miljoner euro (76). Det försvagades av att räntenettet och nettoprovisionsintäkterna minskade och kostnaderna ökade. De totala intäkterna ökade med 16,3 procent till 391 miljoner euro.

Räntenettet för segmentet Övrig rörelse var -45 miljoner euro (-21). Nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade med 47,1 procent till 129 miljoner euro. Derivatrörelsen inverkade sänkande på räntenettet och ökade på nettointäkterna från värdepappershandel som ingår i nettointäkterna från placeringsverksamheten. Enligt OP Gruppens bokföringspraxis ingår intäkter från derivatinstrument både i räntenettet och i nettointäkterna från värdepappershandel. Fördelningen av intäkter mellan de här resultaträkningsposterna kan variera avsevärt beroende på vilka derivatinstrument som används vid hanteringen av positionen. Dessutom ökade nettointäkterna från placeringsverksamheten av att nettointäkterna från tillgångar som kan säljas ökade med 14 miljoner euro. Nettoprovisionsintäkterna ökade med 9 miljoner euro till -28 miljoner euro eftersom provisionskostnaderna minskade.

De övriga rörelseintäkterna ökade med 25 miljoner euro till 331 miljoner euro till följd av att OP Gruppens interna debiteringar ökat. På segmentet Övrig rörelse bokfördes dessutom återbärningar av mervärdesskatter av engångsnatur från tidigare år och räntor på dem för totalt 22 miljoner euro. OP Gruppen sålde sitt avtals- och betalterminalbestånd för kortinlösen- och betalterminaltjänster till Nets under det andra kvartalet. I segmentet Övrig rörelse bokfördes intäkter av engångsnatur på 20 miljoner euro från affären. Extra avskrivningar bokfördes för affären för 3 miljoner euro och övriga kostnader för 3 miljoner euro. Bland övriga rörelseintäkter bokfördes intäkter av engångsnatur på 71 miljoner euro för Visa Inc:s köp av Visa Europe Ltd.

Kostnaderna i segmentet Övrig rörelse ökade med 85 miljoner euro till 345 miljoner euro på grund av ökade utvecklingssatsningar.

Snittmarginalen för OP Gruppens skuldebrev inom marknadsupplåningen till seniorvillkor, TLTRO-II-upplåningen och säkerställda obligationslån var i juni 22 räntepoäng (31). Kostnaderna för marknadsupplåning minskar på grund av användningen av TLTRO-II-finansiering samt då upplåning till högre kostnad förfaller. De säkerställda obligationslånen rapporteras som en del av segmentet Bankrörelse.

Förändringar i OP Gruppens struktur

I OP Gruppens delårsrapport konsolideras vid slutet av rapportperioden totalt 168 andelsbanker (173), OP Andelslagskoncernen och OVY Försäkring Ab.

Under rapportperioden minskade antalet andelsbanker genom fusioner av andelsbanker.

Pielisen Osuuspankki fusionerades med Pohjois-Karjalan Osuuspankki. Fusionen registrerades 31.3.2017.

Karjalan Osuuspankki fusionerades med Mynämäen-Nousiaisten Osuuspankki. Fusionen registrerades 30.4.2017.

Vetelin Osuuspankki fusionerades med Kaustisen Osuuspankki. Bankens firma ändrades vid fusionen till Perhonjokilaakson Osuuspankki. Fusionen registrerades 31.5.2017.

Vetelin Ylipään Osuuspankki fusionerades med Halsuan Osuuspankki. Bankens firma ändrades vid fusionen till Halsua-Ylipään Osuuspankki. Fusionen registrerades 30.6.2017.

Oriveden Osuuspankki fusionerades med Mäntän Seudun Osuuspankki. Bankens firma ändrades vid fusionen till Pohjois-Hämeen Osuuspankki. Fusionen registrerades 30.6.2017.

Kuhmoisten Osuuspankki och Järvi-Hämeen Osuuspankki har 16.3.2017 och 15.3.2017 godkänt en fusionsplan, enligt vilken Kuhmoisten Osuuspankki fusioneras med Järvi-Hämeen Osuuspankki. Fusionen registrerades 31.7.2017.

Personal och ersättningar

Vid slutet av rapportperioden hade OP Gruppen 12 306 anställda (12 227). Antalet anställda var i genomsnitt 12 170 (12 271). Antalet anställda ökade under början av året till följd av rekryteringar i enlighet med den nya strategin.

Under rapportperioden gick 179 personer (160) i pension från OP Gruppen. Medelåldern för de pensionerade var 62,1 år (61,7).

OP Gruppens rörliga ersättningar fördelar sig på kortsiktiga företagsvisa ersättningar och långsiktiga ersättningar på grupplanet. OP Gruppens långsiktiga ersättningssystem på grupplanet består av ett ersättningssystem avsett för ledningen samt en personalfond avsedd för den övriga personalen.

Ett nytt långsiktigt ersättningssystem har fastställts för ledningen för 2017–19. Dessutom fortsätter OP Gruppens personalfond med ettåriga intjäningsperioder.

Ersättningssystemen har upprättats i enlighet med bestämmelserna om ersättningssystemen inom finansbranschen. Ersättningssystemet 2017–19 iakttar huvudprinciperna för den föregående treåriga intjäningsperioden.

Som långsiktiga målmätare har OP Andelslags förvaltningsråd uppställt OP Gruppens resultat före skatt, kundupplevelse och digital kommunikation. Målen på grupplanet är desamma såväl i ersättningssystemet för ledningen som i OP Gruppens personalfond.

OP Andelslags förvaltning

OP Gruppens centralinstituts (OP Andelslag) ordinarie andelsstämma hölls 21.3.2017.

Till förvaltningsrådet omvaldes följande förvaltningsrådsledamöter som stod i tur att avgå för en treårsperiod som slutar 2020: hälsocentralsläkare Terttu Hällfors, verkställande direktör Timo Laine och professor Jaakko Pehkonen.

Till nya förvaltningsrådsledamöter för en treårsperiod som slutar 2020 valdes koordinator Mervi Hinkkanen och verkställande direktör Juha Luomala.

I stället för de personer som avgick från förvaltningsrådet före slutet av mandattiden valdes som nya förvaltningsrådsledamöter för en mandattid som upphör 2018 verkställande direktör Olli Koivula och Senior Manager Anssi Mäkelä.

Till nya förvaltningsrådsledamöter valdes dessutom utanför OP Gruppen vicehäradschef Tiina Bäckman, ekonomidirektör Riitta Palomäki och verkställande direktör Arto Ylimartimo. Deras mandattid slutar 2020. Förvaltningsrådet har sammanlagt 36 ledamöter.

Vid sitt konstituerande möte valde förvaltningsrådet sitt presidium. Till ordförande omvaldes professor i nationalekonomi Jaakko Pehkonen och till vice ordförande lektor i marknadsföring Mervi Väisänen och verkställande direktör Olli Tarkkanen.

Utöver presidiet spelar förvaltningsrådets fem utskott en central roll i förvaltningsrådets arbete. Förvaltningsrådets ordförande är också ordförande för förvaltningsrådets arbetsutskott, ersättningsutskottet och centralinstitutskoncernens nomineringskommitté. Ordförande för förvaltningsrådets revisionsutskott är professor Jarna Heinonen och ordförande för riskhanteringsutskottet ingenjör Ola Eklund.

Andelsstämman beslöt ändra andelslagets stadgar så att direktionens ersättare slopas från stadgarna. Beslutet inverkar inte på direktionens nuvarande sammansättning.

Den ordinarie andelsstämman valde revisionssammanslutningen KPMG Oy Ab till revisor för räkenskapsperioden 2017. KPMG Oy Ab har till huvudansvarig revisor utsett CGR Rajja-Leena Hankonen.

Investerings och tjänsteutveckling

OP Andelslag och dess dotterföretag svarar för utvecklingen av OP Gruppens tjänster. Av kostnaderna i anslutning till tjänsteutveckling består en betydande del av ICT-investeringar och definitioner i anslutning till dem.

OP Gruppens utvecklingskostnader uppgick i januari–juni till 202 miljoner euro (145). Kostnaderna omfattar licensavgifter, köptjänster, andra externa kostnader i anslutning till projekt samt eget arbete. Av utvecklingskostnaderna har 105 miljoner euro (83) aktiverats.

Närmare information om gruppens investeringar finns i de segmentvisa avsnitten i den här delårsrapporten samt avsnittet "OP Gruppens strategi och numeriska mål".

Utsikter för återstoden av året

Både den globala ekonomin och ekonomin inom euroområdet utvecklades gynnsamt under början av året. Också i Finland var tillväxten stark och bred: exporten och hemmamarknaden återhämtade sig, bostadsmarknaden piggnade till och förtroendet för den finländska ekonomin stärktes. Den gynnsamma utvecklingen av den finländska ekonomin beräknas fortsätta också under återstoden av året. De politiska riskerna och osäkerhetsfaktorerna såväl i Finland som på exportmarknaden kan dock om de realiserats försvaga utsikterna. De många strukturella problem som fortfarande väntar på en lösning utgör ett hot mot en långsiktig gynnsam utveckling av ekonomin i Finland.

Finansbranschen har anpassat sig bra till den nya omvärlden med låga räntor. De låga marknadsräntorna har bromsat upp tillväxten i bankernas räntenetto och försämrat intäkterna från försäkringsbolagens ränteplaceringar, men också förbättrat kundernas kreditbetalningsförmåga. Nedskrivningarna har förblivit små trots att perioden med långsam tillväxt redan har varat i flera år. De viktigaste strategiska riskerna inom finansbranschen förknippas för närvarande med förändringen i kundbeteendet, digitaliseringen i omvärlden och den allt mer invecklade regleringen. Brytningsskedet i branschen hotar att under de närmaste åren bromsa upp tillväxten och bryta ner intäkterna. Finansbranschen står under de närmaste åren inför ett kraftigt behov av att förnyas. Förändringarna i omvärlden ökar vikten av en långsiktig förnyelse samt betydelsen av att styra lönsamheten och kapitaltäckningen.

OP Gruppens resultat före skatt för 2017 uppskattas på grund av växande utvecklingskostnader och andra kostnader för genomföringen av strategin bli ungefär lika stort som eller mindre än resultatet 2016. Den osäkerhet som fortfarande förknippas med omvärlden kan leda till kortsiktig resultatvolatilitet, vilket inverkar på förutsägbarheten för OP Gruppens resultat. De största osäkerhetsmomenten under återstoden av året förknippas med förändringar i ränte- och placeringsmiljön, nedskrivningarna och affärsrörelsens tillväxttakt.

Alla prognoser och bedömningar i den här delårsrapporten grundar sig på rådande uppfattning om den ekonomiska utvecklingen. De faktiska resultaten kan avvika betydligt.

Resultaträkning

Milj. €	Not	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Räntenetto	3	272	261	530	528
Försäkringsnetto	4	145	140	261	269
Provisionsintäkter, netto	5	220	213	458	437
Nettointäkter från placeringsverksamhet	6	113	96	235	182
Övriga rörelseintäkter		35	83	69	94
Andel av intresseföretagens resultat		10	2	12	4
Intäkter totalt		795	794	1 565	1 514
Personalkostnader		191	195	393	395
Avskrivningar och nedskrivningar		53	38	95	75
Övriga rörelsekostnader		193	166	366	305
Kostnader totalt		437	399	854	776
Nedskrivningar av fordringar	7	15	13	23	23
OP-bonus till ägarkunder		55	52	106	100
Resultat före skatt		288	331	583	614
Inkomstskatter		50	68	106	122
Periodens resultat		238	263	477	493
Fördelning:					
Ägare		237	262	476	491
Innehav utan bestämmande inflytande		1	1	1	1
Periodens resultat		238	263	477	493
Rapport över totalresultat					
Periodens resultat		238	263	477	493
Poster som inte omklassificeras till resultatet					
Vinster/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner		46	-78	62	-271
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet					
Förändring i fonden för verkligt värde					
Värdering till verkligt värde		5	39	-2	95
Säkring av kassaflöde		-14	9	-24	25
Omräkningsdifferenser		0	0	0	0
Inkomstskatter					
Poster som inte omklassificeras till resultatet					
Vinster/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner		-9	16	-12	54
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet					
Värdering till verkligt värde		-1	-8	0	-19
Säkring av kassaflöde		3	-2	5	-5
Periodens totalresultat		268	239	505	372
Fördelning av totalresultat:					
Ägare		260	228	485	344
Innehav utan bestämmande inflytande		7	11	20	28
Periodens totalresultat		268	239	505	372

Balansräkning

Milj. €	Not	30.6. 2017	31.12. 2016
Kontanta medel		10 770	9 471
Fordringar på kreditinstitut		421	337
Finansiella tillgångar för handel		712	692
Derivatinstrument	10	3 705	4 732
Fordringar på kunder	12	80 201	78 604
Investeringstillgångar		23 182	25 105
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal		9 640	9 168
Andelar av intresseföretag		179	91
Immateriella tillgångar		1 516	1 474
Materiella tillgångar		879	871
Övriga tillgångar		2 891	2 992
Skattefordringar		190	210
Tillgångar totalt		134 287	133 747
Skulder till kreditinstitut		4 881	4 669
Derivatinstrument		3 597	4 044
Skulder till kunder		61 405	60 077
Försäkringsskuld	13	10 326	10 586
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	13	9 679	9 205
Skuldebrev emitterade till allmänheten	14	27 564	28 287
Avsättningar och övriga skulder		3 714	4 226
Skatteskulder		893	894
Tilläggsandelar		70	77
Efterställda skulder		1 424	1 445
Skulder totalt		123 554	123 509
Eget kapital			
Hänförligt till OP Gruppens ägare			
Andelskapital			
Medlemsandelar		169	166
Avkastningsandelar		2 778	2 719
Fonden för verkligt värde	15	278	318
Övriga fonder		2 158	2 108
Ackumulerade vinstmedel		5 229	4 824
Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		122	102
Eget kapital totalt		10 734	10 237
Skulder och eget kapital totalt		134 287	133 747

Rapport över förändringar i eget kapital

Milj. €	Eget kapital som hör till ägare				Totalt	Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt
	Andelskapital	Fonden för verkligt värde	Övriga fonder	Ackumulerade vinstmedel			
Eget kapital 1.1.2016	2 656	242	2 085	4 271	9 254	70	9 324
Periodens totalresultat		69		275	344	28	372
Periodens resultat				491	491	1	493
Övrigt totalresultat		69		-217	-148	27	-121
Vinstutdelning				-68	-68		-68
Förändring i andelskapitalet	19				19		19
Fondöverföringar			75	-75			
Övriga				1	1	-10	-9
Eget kapital 30.6.2016	2 674	311	2 159	4 404	9 549	88	9 637

Milj. €	Eget kapital som hör till ägare				Totalt	Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt
	Andelskapital	Fonden för verkligt värde	Övriga fonder	Ackumulerade vinstmedel			
Eget Kapital 1.1.2017	2 885	318	2 108	4 824	10 135	102	10 237
Periodens totalresultat		-25		525	500	20	520
Periodens resultat				476	476	1	477
Övrigt totalresultat		-25		49	24	19	43
Vinstutdelning				-85	-85		-85
Förändring i andelskapitalet	62				62		62
Intresseföretagsöverföringar		-15		15			
Fondöverföringar			50	-50			
Övriga				0	0	0	0
Eget Kapital 30.6.2017	2 946	278	2 158	5 229	10 612	122	10 734

Kassaflödesanalys

Milj. €	1–6/ 2017	1–6/ 2016
Kassaflöde från rörelsen		
Periodens resultat	477	493
Justeringar i periodens resultat	1 227	1 323
Ökning (-) eller minskning (+) av rörelsetillgångar	48	-4 837
Fordringar på kreditinstitut	16	105
Finansiella tillgångar för handel	53	-240
Derivatinstrument	-11	33
Fordringar på kunder	-1 631	-1 796
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal	-301	125
Investeringsstillgångar	1 644	-2 537
Övriga tillgångar	279	-527
Ökning (+) eller minskning (-) av rörelseskulder	123	-254
Skulder till kreditinstitut	237	883
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	0	0
Derivatinstrument	-1	-38
Skulder till kunder	1 328	-66
Försäkringsskuld	14	-929
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	-916	-211
Avsättningar och övriga skulder	-539	107
Betald inkomstskatt	-99	-154
Erhållna utdelningar	73	55
A. Kassaflöde från rörelsen totalt	1 849	-3 375
Kassaflöde från investeringar		
Likvida medel som hålls till förfall, öknings		0
Likvida medel som hålls till förfall, minsknings	49	5
Anskaffning av dotterföretag och intresseföretag med avdrag för likvida medel vid anskaffningstidpunkten	-58	0
Försäljning av dotterföretag och intresseföretag med avdrag för likvida medel vid försäljningstidpunkten	2	
Investeringar i materiella och immateriella tillgångar	-149	-119
Överlåtelse av materiella och immateriella tillgångar	3	10
B. Kassaflöde från investeringar totalt	-152	-104
Kassaflöde från finansiering		
Efterställda skulder, minsknings	0	-142
Skuldebrev emitterade till allmänheten, öknings	15 294	13 666
Skuldebrev emitterade till allmänheten, minsknings	-15 562	-13 610
Andels- och aktiekapital, öknings	496	518
Andels- och aktiekapital, minsknings	-440	-503
Utdelningar och räntor på andelskapital	-85	-69
C. Kassaflöde från finansiering totalt	-298	-141
Nettoförändring av likvida medel (A+B+C)	1 400	-3 620
Likvida medel vid början av räkenskapsperioden	9 571	8 708
Likvida medel vid slutet av räkenskapsperioden	10 971	5 088
Erhållna räntor	1 010	1 216
Betalda räntor	-515	-727
Likvida medel		
Kontanta medel	10 770	4 890
På anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut	200	198
Totalt	10 971	5 088

Uppgifter enligt rörelsesegment

Kapitaliseringen av segmenten baserar sig på den kapitaltäckningsanalys som OP Gruppen upprättat i enlighet med kreditinstitutslagen. Kapitalkraven enligt kapitaltäckningsanalysen har fördelats på rörelsesegmenten. Kapital har allokerats till bankrörelsen så att kärnprimärkapitalrelationen (CET1) är 20 % (19 %). Till skadeförsäkringsrörelsen har allokerats kapital så att solvensprocenten (SII) är 120. Livförsäkringsrörelsens solvensprocent är 130. Allokeringen av kapital inverkar på den interna ränta som segmentet betalar.

	Bankrörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Elimineringar	Koncernen totalt
Resultatet för januari-juni 2017, milj. €						
Räntenetto	587	-8	1	-45	-4	530
-varav interna nettoresultat före skatt	-9	-7	1	15		
Försäkringsnetto		248	13		0	261
Provisionsintäkter, netto	323	-11	172	-28	1	458
Nettointäkter från placeringsverksamhet	14	64	26	129	2	235
Övriga rörelseintäkter	14	9	5	331	-290	69
Andel av intresseföretagens resultat	1	3	5	3	0	12
Intäkter totalt	938	305	223	391	-291	1 565
Personalkostnader	188	60	39	106	0	393
Avskrivningar och nedskrivningar	21	23	12	40	0	95
Övriga rörelsekostnader	278	114	65	200	-291	366
Kostnader totalt	486	197	116	345	-291	854
Nedskrivningar av fordringar	23	0		0	0	23
OP-bonus till ägarkunder	91	1	14		0	106
Resultat före skatt	338	107	93	45	0	583

	Bankrörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Elimineringar	Koncernen totalt
Resultatet för januari-juni 2016, milj. €						
Räntenetto	560	-10	3	-21	-3	528
-varav interna nettoresultat före skatt	-11	-8	3	17		
Försäkringsnetto		256	13		0	269
Provisionsintäkter, netto	318	-11	164	-37	2	437
Nettointäkter från placeringsverksamhet	-38	55	76	88	2	182
Övriga rörelseintäkter	12	4	5	306	-234	94
Andel av intresseföretagens resultat	1	1	2	-1	0	4
Intäkter totalt	854	295	262	336	-233	1 514
Personalkostnader	197	61	47	91	0	395
Avskrivningar och nedskrivningar	19	20	13	23	0	75
Övriga rörelsekostnader	244	93	56	145	-234	305
Kostnader totalt	461	174	115	260	-234	776
Nedskrivningar av fordringar	23	0		0	0	23
OP-bonus till ägarkunder	87	1	12		0	100
Resultat före skatt	283	120	135	76	0	614

Balansräkning 30.6.2017, milj. €	Bankrörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Elimineringar	Koncernen totalt
Kontanta medel	100	265	485	10 646	-726	10 770
Fordringar på kreditinstitut	8 092	5	48	9 441	-17 165	421
Finansiella tillgångar för handel	-4			718	-2	712
Derivatinstrument	373	8	88	3 599	-363	3 705
Fordringar på kunder	81 026	0	0	330	-1 155	80 201
Investeringstillgångar	568	3 640	7 320	16 649	-4 994	23 182
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal			9 647		-7	9 640
Andelar av intresseföretag	9	2	29	28	112	179
Immateriella tillgångar	65	686	369	400	-3	1 516
Materiella tillgångar	460	43	27	361	-12	879
Övriga tillgångar	277	835	323	1 666	-210	2 891
Skattefordringar	90	21	21	41	18	190
Tillgångar totalt	91 055	5 504	18 356	43 880	-24 509	134 287
Skulder till kreditinstitut	8 934			12 311	-16 365	4 881
Derivatinstrument	202	20	43	3 696	-365	3 597
Skulder till kunder	58 461		2	4 684	-1 741	61 405
Försäkringsskuld		3 245	7 081			10 326
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal			9 679			9 679
Skuldebrev emitterade till allmänheten	11 079			17 314	-829	27 564
Avsättningar och övriga skulder	1 898	407	177	1 538	-307	3 714
Skatteskulder	358	93	72	347	24	893
Tilläggsandelar	251				-180	70
Efterställda skulder	82	135	245	1 415	-452	1 424
Skulder totalt	81 264	3 901	17 298	41 306	-20 215	123 554
Eget kapital						10 734

Balansräkning 31.12.2016, milj. €	Bankrörelse	Skade- försäkring	Kapital- förvaltning	Övrig rörelse	Elimineringar	Koncernen totalt
Kontanta medel	113	90	459	9 329	-520	9 471
Fordringar på kreditinstitut	6 351	6	53	10 180	-16 253	337
Finansiella tillgångar för handel	-4		0	698	-2	692
Derivatinstrument	458	26	125	4 582	-459	4 732
Fordringar på kunder	79 144	0		683	-1 223	78 604
Investeringstillgångar	580	3 755	7 909	17 705	-4 843	25 105
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal			9 168		0	9 168
Andelar av intresseföretag	10	2	28	27	25	91
Immateriella tillgångar	62	689	374	353	-3	1 474
Materiella tillgångar	480	46	25	332	-12	871
Övriga tillgångar	292	708	336	2 104	-448	2 992
Skattefordringar	103	12	12	62	21	210
Tillgångar totalt	87 588	5 334	18 490	46 054	-23 719	133 747
Skulder till kreditinstitut	9 565			10 533	-15 428	4 669
Derivatinstrument	168	17	21	4 297	-460	4 044
Skulder till kunder	54 693		3	6 815	-1 434	60 077
Försäkringsskuld		3 008	7 578			10 586
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal			9 205			9 205
Skuldebrev emitterade till allmänheten	10 522			18 790	-1 026	28 287
Avsättningar och övriga skulder	1 856	553	285	2 095	-562	4 226
Skatteskulder	355	95	87	338	19	894
Tilläggsandelar	253				-177	77
Efterställda skulder	82	135	245	1 436	-452	1 445
Skulder totalt	77 494	3 809	17 424	44 303	-19 520	123 509
Eget kapital						10 237

Noter

- Not 1 Redovisningsprinciper
- Not 2 Nyckeltal och formler för nyckeltalen
- Not 3 Räntenetto
- Not 4 Försäkringsnetto
- Not 5 Provisionsintäkter, netto
- Not 6 Nettointäkter från placeringsverksamhet
- Not 7 Nedskrivningar av fordringar
- Not 8 Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder
- Not 9 Klassificering av finansiella instrument återkommande värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod
- Not 10 Derivatinstrument
- Not 11 Finansiella tillgångar och skulder som dragits av från varandra eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning
- Not 12 Fordringar på kreditinstitut och kunder samt problemfordringar
- Not 13 Försäkringsrörelsens skulder
- Not 14 Skuldebrev emitterade till allmänheten
- Not 15 Fonden för verkligt värde efter skatt
- Not 16 Ställda säkerheter
- Not 17 Åtaganden utanför balansräkningen
- Not 18 Kapitaltäckning för kreditinstitut
- Not 19 Exponeringar enligt ratingklass
- Not 20 Försäkringsbolagens solvens
- Not 21 OP Gruppens kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat
- Not 22 Närståendetransaktioner

Not 1 Redovisningsprinciper

Delårsrapporten har upprättats med iakttagande av standarden IAS 34 (Delårsrapportering) och de principer för upprättandet av bokslutet som redogjorts för i koncernens bokslut 2016.

Delårsrapporten är oreviderad. Alla siffror i delårsrapporten har avrundats och därför kan summan av enskilda tal avvika från den summa som angetts.

Delårsrapporten offentliggörs på finska, svenska och engelska. Den finska versionen är den officiella version som gäller, ifall det finns konflikter mellan språkversionerna.

Hur andelsbankernas intäkter och kostnader bokförs per segment

Tidigare har andelsbankernas intäkter och kostnader redovisats i segmentet Bankrörelse. Från början av 2017 har andelsbankernas intäktsposter bokförts enligt de olika segmenten. Kostnaderna har fördelats på segmenten enligt orsaksprincipen eller med fördelningsregler. Intäkterna och kostnaderna i kapitalförvaltningssegmentet har ökat särskilt mycket jämfört med den tidigare fördelningen. Andelsbankernas placeringar i medlemsandelar och tilläggsandelar i OP Andelslag, som tidigare redovisades i segmentet Bankrörelse, har eliminerats i segmentet Övrig rörelse. Delårsrapportens jämförelseuppgifter har justerats att motsvara det nya presentationssättet. Ändringarna i jämförelseuppgifterna för huvudposterna i resultaträkningen och balansräkningen redovisas i tabellerna nedan.

Bankrörelse

Resultaträkning	Redovisat tidigare		Ny	
	1.1.–30.6.2016	Förändring	1.1.–30.6.2016	
Intäkter	941	-87	854	
Kostnader	536	-75	461	
Resultat före skatt	295	-12	283	

Skadeförsäkring

Resultaträkning	Redovisat tidigare		Ny	
	1.1.–30.6.2016	Förändring	1.1.–30.6.2016	
Intäkter	278	17	295	
Kostnader	160	14	174	
Resultat före skatt	117	4	120	

Balansräkning	Redovisat tidigare		Ny	
	31.12.2016	Förändring	31.12.2016	
Tillgångar	93 312	-5 723	87 588	
Skulder	77 361	132	77 494	

Kapitalförvaltning

Resultaträkning	Redovisat tidigare		Ny	
	1.1.–30.6.2016	Förändring	1.1.–30.6.2016	
Intäkter	207	55	262	
Kostnader	54	62	115	
Resultat före skatt	141	-6	135	

Övrig rörelse

Resultaträkning	Redovisat tidigare		Ny	
	1.1.–30.6.2016	Förändring	1.1.–30.6.2016	
Intäkter	321	15	336	
Kostnader	259	0	260	
Resultat före skatt	62	14	76	

Balansräkning	Redovisat tidigare		Ny	
	31.12.2016	Förändring	31.12.2016	
Tillgångar	18 483	7	18 490	
Skulder	17 400	24	17 424	

Elimineringar

Resultaträkning	Redovisat tidigare		Ny	
	1.1.–30.6.2016	Förändring	1.1.–30.6.2016	
Intäkter	-233	0	-233	
Kostnader	-234	0	-234	
Resultat före skatt	0	0	0	

Balansräkning	Redovisat tidigare		Ny	
	31.12.2016	Förändring	31.12.2016	
Tillgångar	-29 712	5 993	-23 719	
Skulder	-20 490	970	-19 520	

Nya standarder och tolkningar

IFRS 9 Finansiella instrument:

OP Gruppen tillämpar standarden IFRS 9 första gången 1.1.2018. Jämförelsetalen justeras inte.

Det är ännu inte möjligt att tillförlitligt bedöma den kvantitativa effekten av att standarden tillämpas på boksluten för 2018, eftersom bedömningen är beroende av beloppet på de finansiella instrument som innehas vid bedömningstidpunkten, det rådande ekonomiska läget, det val av redovisningsprinciper som då görs samt ledningens prövning. Den nya standarden kräver en översyn av redovisnings- och uppföljningsprocesserna för finansiella instrument inom OP Gruppen. De ändringar som behövs för det här är inte ännu klara. OP Gruppen uppdaterar de effekter av övergången till IFRS 9 som uppgetts i bokslutet 2016 enligt följande:

Klassificering och värdering

Merparten av OP Gruppens lån och skuldebrev kommer att stanna kvar i de nuvarande värderingsklasserna där de klassificeras till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat. Ändringarna i klassificeringen kommer därmed att vara små, och de har ingen väsentlig effekt på OP Gruppens CET1-nyckeltal.

De största ändringarna i klassificeringen kommer att rikta sig främst mot egetkapitalinstrument och fondplaceringar i placeringsverksamheten inom OP Gruppens skade- och livförsäkring, vars klassificering i regel ändras till verkligt värde via resultatet. För en del av de här instrumenten planerar OP Gruppen att ta i bruk en s.k. overlay approach, som återställer resultateffekterna av de här instrumenten till en nivå som motsvarar den nuvarande IAS 39. Inga ändringar väntas i klassificeringen av finansiella skulder.

Nedskrivningar

Förväntade kreditförluster beräknas på basis av alla balansposter som värderas till upplupet anskaffningsvärde och verkligt värde via övrigt totalresultat samt låneåtaganden och garantiavtal utanför balansräkningen.

Utvecklingen av OP Gruppens kreditriskmodeller och system i anslutning till dem är ännu inte slutförd. Förväntade kreditförluster beräknas med modellerade riskparametrar och formeln $PD \times LGD \times EAD$ för merparten av portföljerna. De förväntade kreditförlusterna beräknas för varje avtal antingen för 12 månader eller för hela löptiden beroende på om instrumentets kreditrisk har ökat avsevärt från rapporteringsdagen eller inte. En betydlig ökning i kreditrisken bedöms med såväl kvalitativa som kvantitativa kriterier. De kvalitativa kriterierna består av olika mätare av kreditrisk (t.ex. lånefordringar som beviljats en eftergift) och de beaktas främst i kreditklassificeringsmodellerna. Kreditklassificeringarna påverkar under hela löptiden det PD-tal som den kvantitativa förändringen bedöms enligt. Dessutom har kreditrisken ökat betydligt, om en betalning har förfallit för mer än 30 dagar sedan. För att bedöma när tillväxten i kreditrisken ökat betydligt tillämpar OP Gruppen övergångsbestämmelsen för IFRS 9 på avtal, för vilka det inte är möjligt att beräkna ett ursprungligt PD för hela löptiden. För definitionen av fallissemang (default) används en definition som är enhetlig med definitionen för kapitaltäckningsanalysen.

I beräkningsmodellen inkluderas framtidsinriktad information och makroekonomiska scenarier. De makroekonomiska scenarierna är de samma som också annars används i OP Gruppens ekonomiska årsplanering.

De avsättningar för förväntade kreditförluster som följer av IFRS 9 förväntas öka betydligt jämfört med förlusten enligt nuvarande IAS 39 och variera mellan portföljerna. Avsättningarna minskar det egna kapitalet vid övergångstidpunkten. Ökningen i avsättningarna för förväntade kreditförluster väntas inte inverka väsentligt på OP Gruppens CET1-nyckeltal vid övergångstidpunkten, eftersom avsättningarna för förväntade kreditförluster enligt IFRS 9 inte väntas överstiga de förväntade kreditförlusterna som beräknats och de golvnivåer som använts för kapitaltäckningen. Även det förslag till ändring av beräkningen av CET1-nyckeltalet som Europeiska kommissionen håller på att bereda, där effekterna av nedskrivningskalkyleringen av IFRS 9 skulle beaktas stegvis under fem års tid, kommer då det träder ikraft att mildra effekterna på kapitaltäckningen.

Säkringsredovisning

OP Gruppen kommer att fortsätta med säkringsredovisningen enligt IAS 39 för portföljsäkringens del. Till övriga delar har inga beslut om att övergå till säkringsredovisning enligt IFRS 9 ännu fattats.

IFRS 15 Intäkter från kontrakt med kunder

Standarden IFRS 15 Intäkter från kontrakt med kunder (tillämpas på räkenskapsperioder som börjar 1.1.2018 eller senare) ersätter de nuvarande standarderna IAS 11 och IAS 18. Den nya standarden inverkar inte på resultatföringen av finansiella instrument eller försäkringar och gäller främst olika provisionsintäkter i OP Gruppen. Enligt nuvarande bedömning kommer OP Gruppen att övergå till att efterleva standarden IFRS 15 med metoden för sammanlagd effekt och utan att justera jämförelseperioden. Det egna kapitalet justeras dock 1.1.2018. Dessutom redovisas beloppen för effekten på respektive bokslutspost av att standarden IFRS 15 börjat tillämpas. Övergångsmetoden avgörs då den slutliga bedömningen blivit klar. Standarden IFRS 15 gäller i OP Gruppen främst provisioner i segment Kapitalförvaltning och provisioner som inte hör till beräkningen av effektiv ränta i segment Bankrörelse. Tidpunkten för intäktsföring av förvaltningsprovisionerna eller de avkastningsbaserade provisionerna inom kapitalförvaltningen förväntas inte förändras jämfört med nuvarande praxis. Kombinationer av olika tjänster som erbjuds kunderna hos Kapitalförvaltningen och Bankrörelsen samt OP-bonus är ännu föremål för en noggrannare utredning. Övergången till standarden IFRS 15 har inte någon väsentlig ekonomisk effekt.

Not 2 Nyckeltal och formler för nyckeltalen

	1–6/ 2017	1–6/ 2016
Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	9,2	10,4
Räntabilitet på eget kapital (ROE) till verkligt värde, %	9,7	7,9
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	0,72	0,79
Kostnadernas andel av intäkterna, %	55	51
Antalet anställda i genomsnitt	12 170	12 258

ALTERNATIVA NYCKELTAL

Europeiska värdepappersmyndighetens (ESMA) nya anvisningar om alternativa nyckeltal trädde i kraft 3.7.2016. Alternativa nyckeltal redovisas för att beskriva den ekonomiska utvecklingen i affärsrörelsen och förbättra jämförbarheten mellan olika rapportperioder. Alternativa nyckeltal ska inte betraktas som ersättande mätare jämfört med de nyckeltal som definieras i IFRS-bokslutsreglerna.

Formlerna för de alternativa nyckeltal som tillämpas presenteras nedan och de motsvarar till innehållet de nyckeltal som presenterats tidigare.

Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	$\frac{\text{Periodens resultat}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Räntabilitet på eget kapital (ROE) till verkligt värde, %	$\frac{\text{Periodens totalresultat}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	$\frac{\text{Periodens resultat}}{\text{Balansomslutning i genomsnitt (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Kostnadernas andel av intäkterna, %	$\frac{\text{Kostnader totalt}}{\text{Intäkter totalt}} \times 100$
Nedskrivningar av fordringar i kredit- och garantistocken, %	$\frac{\text{Nedskrivningar av fordringar x (dagar i räkenskapsperioden/dagar i rapportperioden)}}{\text{Kredit- och garantistocken vid rapportperiodens slut}} \times 100$
Skadeförsäkringens nyckeltal:	
Skadeprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Driftskostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader + avskrivningar/justeringar av immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsköp}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Riskprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar exkl. skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Totalkostnadsprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	Skadeprocent + driftskostnadsprocent Riskprocent + omkostnadsprocent
Omkostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Operativ skadeprocent	$\frac{\text{Ersättningar exkl. förändringar i beräkningsgrunden}}{\text{Premieintäkter exkl. förändringar i beräkningsgrunden (netto)}} \times 100$
Operativ driftskostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader}}{\text{Premieintäkter exkl. förändringar i beräkningsgrunden (netto)}} \times 100$
Operativ totalkostnadsprocent	Operativ skadeprocent + operativ driftskostnadsprocent Operativ riskprocent + operativ omkostnadsprocent
Operativ riskprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar exkl. skaderegleringskostnader och förändringar i beräkningsgrunden}}{\text{Premieintäkter (netto) exkl. förändringar i beräkningsgrunden}} \times 100$
Operativ omkostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto) exkl. förändringar i beräkningsgrunden}} \times 100$

NYCKELTAL SOM KALKYLERAS SEPARAT

Kapitalrelation, %	$\frac{\text{Kapitalbas totalt}}{\text{Totalt riskvägt exponeringsbelopp}} \times 100$
Tier 1-kapitalrelation, %	$\frac{\text{Primärkapital (Tier 1)}}{\text{Totalt riskvägt exponeringsbelopp}} \times 100$
Kärnprimärkapitalrelation (CET1), %	$\frac{\text{Kärnprimärkapital (CET1)}}{\text{Totalt riskvägt exponeringsbelopp}} \times 100$
Solvensprocent	$\frac{\text{Kapitalbas}}{\text{Kapitalkrav (SCR)}} \times 100$
Bruttosoliditetsgrad (leverage ratio), %	$\frac{\text{Primärkapital (T1)}}{\text{Exponeringsbelopp}} \times 100$
Likviditetstäckningskrav (LCR), %	$\frac{\text{Likvida tillgångar}}{\text{Likviditetsutflödena - likviditetsinflöden i stressituationer}} \times 100$
Kapitalrelationen enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat	$\frac{\text{Konglomeratets kapitalbas totalt}}{\text{Minimibeloppet av konglomeratets kapitalbas totalt}} \times 100$
Avkastning på ekonomiskt kapital, %	$\frac{\text{Resultat och kundbonus efter skatt (12 månaders glidande)}}{\text{Ekonomiskt kapitalkrav i snitt}} \times 100$

SKADEFÖRSÄKRINGENS OPERATIVA RESULTAT	1-6/ 2017	1-6/ 2016	Förändring %	1-12/ 2016
Milj. €				
Premieintäkter	709	699	1,4	1 418
Försäkringsersättningar	-513	-488	5,2	-979
Driftskostnader	-142	-129	10,3	-263
Avskrivningskorrigering av immateriella tillgångar	-11	-11	0,0	-21
Försäkringstekniskt bidrag	43	71	-40,4	154
Placeringsintäkter och -kostnader	64	55	16,9	97
Övriga intäkter och kostnader	1	-6		-8
Resultat före skatt	107	120	-11,2	244
Förändring i fonden för verkligt värde, brutto	-20	38		68
Resultat före skatt till verkligt värde	87	158	-45,0	311

Vid beräkningen av Skadeförsäkringens nyckeltal används skadeförsäkringsbolagens rörelsevisa kostnader, som inte redovisas enligt samma principer i koncernens resultaträkning.

Not 3 Räntenetto				
Milj. €	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Ränteintäkter				
Fordringar på kreditinstitut	7	2	13	3
Fordringar på kunder				
Lån	293	297	582	596
Finansiella leasingfordringar	4	3	8	7
Krediter som minskat i värde och övriga åtaganden	1	1	1	2
Skuldebrev				
Som innehas för handel	2	3	4	5
Som kan säljas	26	32	53	65
Som hålls till förfall	0	1	1	1
Lån och fordringar	0	0	1	1
Derivatinstrument				
Som innehas för handel	184	235	371	500
Säkring av verkligt värde	-29	-33	-59	-64
Säkring av kassaflöde	9	10	18	19
Den ineffektiva andelen av säkring av kassaflödet	-1	0	-1	1
Övriga	5	2	6	3
Totalt	502	551	999	1 138
Räntekostnader				
Skulder till kreditinstitut	15	6	28	12
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	0	0	0	0
Skulder till kunder	19	24	38	52
Skuldebrev emitterade till allmänheten	75	67	150	144
Efterställda skulder				
Kapitallån	1	1	1	3
Övriga	11	11	22	22
Derivatinstrument				
Som innehas för handel	154	211	321	444
Säkring av verkligt värde	-32	-33	-66	-71
Övriga	-15		-32	
Övriga	3	2	6	3
Totalt	230	290	469	610
Räntenetto utan värderingsposter i säkringsredovisning	271	261	530	529
Säkringsinstrument	-69	-17	-80	-25
Värdeförändringar i de säkrade posterna	70	17	80	25
Räntenetto	272	261	530	528

Not 4 Försäkringsnetto

Milj. €	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Premieintäkter, netto				
Premieinkomst	306	298	921	915
Återförsäkrares andel	5	3	-5	-6
Förändring i avsättning för ej intjänade premier	45	49	-221	-220
Återförsäkrares andel	3	2	14	11
Totalt	360	352	710	700
Ersättningar, netto				
Betalda ersättningar	-214	-231	-447	-445
Återförsäkrares andel	2	10	4	14
Förändring i avsättning för oreglerade skador	-9	17	-23	1
Återförsäkrares andel	-1	-14	8	-10
Totalt	-221	-218	-459	-440
Övriga poster i skadeförsäkring	-1	-2	-2	-4
Livförsäkringens riskrörelse	8	7	13	13
Försäkringsnetto totalt	145	140	261	269

Not 5 Provisionsintäkter, netto

Milj. €	4–6/ 2017	4–6/ 2016	1–6/ 2017	1–6/ 2016
Provisionsintäkter				
Utlåning	50	54	102	105
Inlåning	1	1	2	3
Betalningsrörelse	67	67	132	129
Värdepappersförmedling	5	4	10	7
Värdepappersemissioner	4	3	6	5
Fonder	37	35	73	69
Kapitalförvaltning och juridiska ärenden	18	18	37	39
Garantier	5	5	10	10
Bostadsförmedling	19	18	36	34
Försäkringsförmedling	10	10	39	36
Livförsäkringens belastningsinkomst	24	24	48	50
Återbäring av fondanknutna förvaltningsprovisioner	16	15	33	30
Övriga	6	5	12	10
Totalt	262	260	540	528
Provisionskostnader				
Betalningsrörelse	15	19	29	36
Värdepappersförmedling	2	4	6	9
Värdepappersemissioner	1	1	1	1
Kapitalförvaltning och juridiska ärenden	3	4	7	8
Försäkringsrörelsen	12	10	22	20
Övriga	9	9	17	17
Totalt	42	47	82	91
Provisionsintäkter, netto, totalt	220	213	458	437

Not 6 Nettointäkter från placeringsverksamhet

Milj. €	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Skuldebrev	8	80	41	114
Egetkapitalinstrument	2	21	39	28
Utdelningar och vinstandelar	28	23	67	50
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar	-8	-22	-15	-35
Totalt	30	102	133	157
Som redovisats till verkligt värde via resultaträkningen				
Försäkring				
Skuldebrev	-6	21	-20	46
Egetkapitalinstrument	2	4	7	3
Derivatinstrument	13	27	-11	175
Bankrörelse och Övrig rörelse				
Värdepappershandel	54	11	98	17
Valutaverksamhet	13	15	24	24
Förvaltningsfastigheter	5	13	11	16
Övriga	1	1	2	1
Totalt	82	91	110	282
Som redovisats till det upplupna anskaffningsvärdet				
Lån och övriga fordringar	3	1	6	3
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar	0	0	0	-1
Totalt	3	2	6	3
Livförsäkring				
Räntegottgörelse på kunders försäkringsbesparingar	-22	-24	-45	-47
Förändring i räntekompletteringar	59	11	69	-48
Övriga försäkringstekniska poster	-30	-78	-21	-146
Totalt	6	-90	2	-242
Skadeförsäkring				
Upplösning av diskontering	-8	-9	-17	-18
Totalt	-8	-9	-17	-18
Nettointäkter från placeringsverksamhet totalt	113	96	235	182

Not 7 Nedskrivningar av fordringar

Milj. €	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Fordringar som nedskrivits som kredit-och garantiförluster	30	48	39	59
Återföringar av fordringar som avskrivits	-3	-6	-5	-9
Ökning av individuella nedskrivningar	19	17	32	35
Minskning av individuella nedskrivningar	-33	-55	-45	-68
Gruppvisa nedskrivningar	2	8	2	5
Nedskrivningar av fordringar totalt	15	13	23	23

Not 8 Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder

	Lån och fordringar	Investe- ringar som hålls till förfall	Finansiella tillgångar som redo- visas till verkligt värde via resultat- räkningen*	Finansiella tillgångar som kan säljas	Säkrings- instru- ment	Totalt
Tillgångar, milj. €						
Kontanta medel	10 770					10 770
Fordringar på kreditinstitut	421					421
Derivatinstrument			3 355		350	3 705
Fordringar på kunder	80 201					80 201
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal			9 640			9 640
Skuldebrev		43	3 955	16 505		20 503
Egetkapitalinstrument			409	1 929		2 338
Övriga finansiella tillgångar	2 980					2 980
Finansiella tillgångar	94 372	43	17 359	18 435	350	130 559
Andra tillgångar än finansiella instrument						3 729
Totalt 30.6.2017	94 372	43	17 359	18 435	350	134 287

	Lån och fordringar	Investe- ringar som hålls till förfall	Finansiella tillgångar som redo- visas till verkligt värde via resultat- räkningen*	Finansiella tillgångar som kan säljas	Säkrings- instru- ment	Totalt
Tillgångar, milj. €						
Kontanta medel	9 471					9 471
Fordringar på kreditinstitut	337					337
Derivatinstrument			4 112		620	4 732
Fordringar på kunder	78 604					78 604
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal			9 168			9 168
Skuldebrev		92	4 318	17 541		21 951
Egetkapitalinstrument			550	2 245		2 794
Övriga finansiella tillgångar	3 093					3 093
Finansiella tillgångar	91 505	92	18 147	19 786	620	130 150
Andra tillgångar än finansiella instrument						3 597
Totalt 31.12.2016	91 505	92	18 147	19 786	620	133 747

* Balansposten investeringstillgångar omfattar skade- och livförsäkringens skuldebrev och egetkapitalinstrument som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen.

Skulder, milj. €	Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	Övriga skulder	Säkrings-instrument	Totalt
Skulder till kreditinstitut		4 881		4 881
Derivatinstrument	3 137		460	3 597
Skulder till kunder		61 405		61 405
Försäkringsskuld		10 326		10 326
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	9 679			9 679
Skuldebrev emitterade till allmänheten		27 564		27 564
Efterställda skulder		1 424		1 424
Övriga finansiella skulder		2 826		2 826
Finansiella skulder	12 816	108 426	460	121 702
Andra skulder än finansiella skulder				1 851
Totalt 30.6.2017	12 816	108 426	460	123 554

Skulder, milj. €	Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	Övriga skulder	Säkrings-instrument	Totalt
Skulder till kreditinstitut		4 669		4 669
Derivatinstrument	3 691		353	4 044
Skulder till kunder		60 077		60 077
Försäkringsskuld		10 586		10 586
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	9 205			9 205
Skuldebrev emitterade till allmänheten		28 287		28 287
Efterställda skulder		1 445		1 445
Övriga finansiella skulder	0	3 324		3 324
Finansiella skulder	12 896	108 388	353	121 637
Andra skulder än finansiella skulder				1 872
Totalt 31.12.2016	12 896	108 388	353	123 509

Obligationslånen bland skuldebrev emitterade till allmänheten har behandlats i bokföringen till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet på de här skuldebrevens som uppskattats med hjälp av den information som fanns att få från marknaden och etablerade värderingsmetoder var vid slutet av juni 435 miljoner euro (545) högre än det bokförda värdet. Efterställda skulder har behandlats till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet av efterställda skulder är större än det upplupna anskaffningsvärdet, men fastställandet av tillförlitliga verkliga värden är osäkert.

Not 9 **Klassificering av finansiella instrument återkommande värderade till
verkligt värde enligt värderingsmetod**

Tillgångarnas verkliga värden 30.6.2017, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Egetkapitalinstrument	330	53	26	409
Skuldinstrument	3 108	296	551	3 955
Fondanknutna avtal	6 859	2 781		9 640
Derivatinstrument	2	3 563	140	3 705
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Egetkapitalinstrument	686	596	647	1 929
Skuldinstrument	13 542	2 604	359	16 505
Totalt	24 527	9 893	1 723	36 144
Tillgångarnas verkliga värden 31.12.2016, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Egetkapitalinstrument	442	82	26	550
Skuldinstrument	3 489	712	117	4 318
Fondanknutna avtal	6 591	2 577		9 168
Derivatinstrument	6	4 566	160	4 732
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Egetkapitalinstrument	900	564	780	2 245
Skuldinstrument	13 130	4 042	369	17 541
Totalt	24 559	12 543	1 452	38 553
Skuldernas verkliga värden 30.6.2017, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Fondanknutna avtal	6 887	2 792		9 679
Derivatinstrument	5	3 500	92	3 597
Totalt	6 892	6 292	92	13 276
Skuldernas verkliga värden 31.12.2016, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Fondanknutna avtal	6 618	2 587		9 205
Övriga		0		0
Derivatinstrument	10	3 926	107	4 044
Totalt	6 628	6 514	107	13 249

Nivå 1: Noterade marknadspris

De poster som klassificerats till Nivå 1 består av aktier som noterats på börser, företags, staters och finansiella instituts noterade skuldinstrument och börsderivat. Det verkliga värdet för ifrågavarande instrument bestäms på basis av noteringar från fungerande marknader.

Nivå 2: Värderingsmetoder som baserar sig på indata som kan observeras

Värderingsmetoder som baserar sig på tillförlitliga kalkylparametrar. Med verkligt värde för instrument som klassificerats till Nivå 2 avses det värde som kan härledas ur marknadsvärdet för det finansiella instrumentets delar eller för motsvarande finansiella instrument eller ett värde som kan beräknas med värderingsmodeller och -metoder som allmänt godtas på finansmarknaden, om ett marknadsvärde kan bestämmas tillförlitligt med dem. Till den här nivån har klassificerats största delen av OP Företagsbankskoncernens OTC-derivat samt företags, staters och finansiella instituts noterade skuldinstrument som inte klassificerats till Nivå 1.

Nivå 3: Värderingsmetoder som baserar sig på indata som kan inte observeras

Värderingsmetoder, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet. Instrument som klassificerats till Nivå 3 värderas med prissättningsmodeller, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet. Dessutom klassificeras till Nivå 3 skuldinstrument för vilka det på värderingsdagen på marknaden finns endast några eller inga noteringar. I ifrågavarande balansklass ingår de mest komplicerade OTC-derivaten samt sådana derivat med lång löptid där den marknadsdata som använts för värderingen har extrapolerats, vissa private equity-investeringar, olikvida lån, strukturerade lån inkl. värdepapperiserade lån och strukturerade skuldebrev samt hedge-fonder. Det verkliga värdet i Nivå 3 består av prisuppgifter från utomstående.

Omklassificeringar mellan olika nivåer av värderingen till verkligt värde

Omklassificeringen mellan olika nivåer anses ha skett den dag då den transaktion som omklassificeringen medfört skett eller den dag då omständigheterna ändrats.

Värderingsmetoder, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet (Nivå 3)

Specifikation av finansiella tillgångar och skulder

	Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultat-räkningen	Derivat-instrument	Finansiella tillgångar som kan säljas	Tillgångar totalt
Finansiella tillgångar, milj. €				
Ingående balans 1.1.2017	142	160	1 149	1 452
Resultaträkningens nettointäkter	11	-20	0	-10
Nettointäkter i rapporten över totalresultat			-43	-43
Förvärv	21		70	91
Försäljningar	-1		-78	-80
Amorteringar	-60		-8	-69
Omklassificering till Nivå 3	467		85	552
Omklassificering från Nivå 3	-2		-169	-171
Utgående balans 30.6.2017	578	140	1 006	1 723

		Derivat-instrument	Skulder totalt
Finansiella skulder, milj. €			
Ingående balans 1.1.2017		107	107
Resultaträkningens nettointäkter		-15	-15
Utgående balans 30.6.2017		92	92

Specifikation av nettointäkter enligt resultatpost 30.6.2017

Milj. €	Räntenetto	Netto-intäkter från placerings-verksamhet	Rapport över total-resultat/ Förändring i fonden för verkligt värde	Nettointäkter från tillgångar och skulder som innehas vid periodens slut
Realiserade nettointäkter	11			11
Orealiserade nettointäkter	-5	0	-43	-49
Nettointäkter totalt	6	0	-43	-37

Derivaten i Nivå 3 består av derivat som strukturerats för kundernas behov, så marknadsrisken har täckts med ett motsvarande derivatinstrument. Den öppna marknadsrisken har ingen effekt på resultatet. Derivaten i Nivå 3 hänför sig till strukturerade obligationslån som OP Företagsbanken emitterat där avkastningen är beroende av värdeutvecklingen i ett inbäddat derivat. Värdeförändringen i de här inbäddade derivaten har inte redovisats i tabellen ovan. Dessutom har till Nivå 3 klassificerats derivat med lång löptid, för vilka den marknadsdata som använts för värderingen har extrapolerats.

Förändringar i värderingsfaktorer

Inga väsentliga ändringar har gjorts i värderingsmetoderna under 2017.

Not 10 Derivatinstrument

30.6.2017, milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde*	
	Under 1 år	1–5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder
Räntederivat	33 099	74 685	67 095	174 880	3 423	3 062
Clearas via central motpart	6 963	38 486	35 346	80 795	999	1 189
Valutaderivat	32 550	10 507	3 023	46 081	1 176	1 619
Aktie- och indexbundna derivat	5	1		6	1	
Kreditderivat	22	192	14	228	7	6
Övriga derivat	353	446	2	801	67	24
Derivat totalt	66 030	85 832	70 135	221 996	4 674	4 713

31.12.2016, milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde*	
	Under 1 år	1–5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder
Räntederivat	38 219	77 514	60 823	176 557	4 129	3 632
Clearas via central motpart	7 919	33 999	30 761	72 679	1 186	1 335
Valutaderivat	29 515	11 606	3 644	44 765	1 688	1 676
Aktie- och indexbundna derivat	15	6		21	1	0
Kreditderivat	19	397	13	429	11	8
Övriga derivat	275	552	2	829	64	23
Derivat totalt	68 043	90 075	64 482	222 601	5 892	5 340

* I de verkliga värdena ingår upplupna räntor som i balansräkningen redovisas bland övriga tillgångar eller avsättningar och övriga skulder. Dessutom har de verkliga värdena för derivat som clearas av centrala motparter kvittats i balansräkningen.

Finansiella tillgångar och skulder som dragits av från varandra eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettnig

Finansiella tillgångar

			Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen			
	Finansiella tillgångar, brutto	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*	Netto som redovisas i balansräkningen**	Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Mottagna säkerheter	Netto
30.6.2017, milj. €						
Derivat	4 675	-970	3 705	-2 084	-661	960

			Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen			
	Finansiella tillgångar, brutto	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*	Netto som redovisas i balansräkningen**	Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Mottagna säkerheter	Netto
31.12.2016, milj. €						
Derivat	5 883	-1 151	4 732	-2 418	-1 177	1 138

Finansiella skulder

			Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen			
	Finansiella skulder, brutto	Finansiella tillgångar, brutto, som avdras från finansiella skulder*	Netto som redovisas i balansräkningen**	Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Ställda säkerheter	Netto
30.6.2017, milj. €						
Derivat	5 414	-1 161	4 253	-2 084	-1 053	1 117

			Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen			
	Finansiella skulder, brutto	Finansiella tillgångar, brutto, som avdras från finansiella skulder*	Netto som redovisas i balansräkningen**	Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Ställda säkerheter	Netto
31.12.2016, milj. €						
Derivat	5 350	-1 307	4 044	-2 418	-1 139	486

* Inkl. det netto av derivat som clearats dagligen som ingår i kontanta medel, sammanlagt -189 (-147) miljoner euro.

** Verkligt värde utan upplupen ränta.

*** Enligt praxis ingås allmänna avtal om derivatkontrakt med alla derivatmotparter.

Clearing av OTC-derivat via centrala motparter

Standardiserade OTC-derivattransaktioner med finansiella motparter clearas med London Clearing House i enlighet med EMIR-förordningen (EU 648/2012). I den här handlingsmodellen ändras den centrala motparten vid slutet av den dagliga clearingprocessen till derivatmotpart och derivatens dagliga betalningar kvittas med derivatmotparten. Dagligen antingen betalas eller mottas en säkerhet som motsvarar förändringen i det verkliga värdet på öppna avtal (variation margin). De räntederivat som clearas via centrala motparter kvittas i balansräkningen.

Övrig bilateral clearing av OTC-derivat

På derivataffärer mellan koncernen och övriga kunder samt sådana derivataffärer som inte clearas via centrala motparter enligt förordningen, tillämpas antingen ISDAs, koncernens egna eller Finansbranschens Centralförbunds allmänna avtal om derivatkontrakt. På basis av de här avtalen kan betalningarna för derivat kvittas transaktionsvis per betalningsdag och då en motpart blivit insolvent eller försatt i konkurs. I avtalsvillkoren kan man dessutom avtala om motpartsspecifika säkerheter. De här derivaten bruttoredo visas i balansräkningen.

Not 12 Fordringar på kreditinstitut och kunder samt problemfordringar

	Inte ned- skrivna (brutto)	Ned- skrivna (brutto)	Totalt	Individuella nedskriv- ningar	Gruppvisa nedskriv- ningar	Balans- värde
30.6.2017, milj. €						
Fordringar på kreditinstitut och kunder						
Fordringar på kreditinstitut	422		422		1	421
Fordringar på kunder, varav	78 763	633	79 396	432	66	78 899
bankgarantifordringar	3	8	11	8	1	2
Finansiell leasing	1 302		1 302			1 302
Totalt	80 488	633	81 121	432	67	80 622
Fordringar på kreditinstitut och kunder sektorvis						
Företag	28 327	452	28 779	338	36	28 405
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	1 148	0	1 148	0	2	1 146
Hushåll	49 360	175	49 535	91	28	49 416
Ideella organisationer	781	6	787	3	1	783
Offentlig sektor	872		872		0	872
Totalt	80 488	633	81 121	432	67	80 622
31.12.2016, milj. €						
Fordringar på kreditinstitut och kunder						
Fordringar på kreditinstitut	339		339		2	337
Fordringar på kunder, varav	77 204	640	77 844	445	63	77 337
bankgarantifordringar	2	9	11	9	1	2
Finansiell leasing	1 268		1 268			1 268
Totalt	78 810	640	79 450	445	64	78 941
Fordringar på kreditinstitut och kunder sektorvis						
Företag	27 280	461	27 741	349	32	27 360
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	1 035	0	1 035	0	3	1 032
Hushåll	48 921	173	49 094	92	29	48 973
Ideella organisationer	758	6	765	4	1	760
Offentlig sektor	816		816		0	816
Totalt	78 810	640	79 450	445	64	78 941

	Icke nödlidande ("performing") fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Nödlidande ("non-per- forming") fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Individuella ned- skrivningar	Fordringar på kredit- institut och kunder (netto)
Problemfordringar och lånefordringar som beviljats en eftergift 30.6.2017, milj. €					
Över 90 dagar förfallna fordringar		620	620	232	388
Sannolikt obetalda		533	533	150	383
Lånefordringar som beviljats en eftergift	1 829	319	2 148	50	2 098
Totalt	1 829	1 472	3 301	432	2 869

Nyckeltal, %	30.6.2017	31.12.2016
Individuella nedskrivningar, % av problemfordringar	13,1 %	14,5 %

Not 13 Försäkringsrörelsens skulder

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Avsättningar för oreglerade skador		
Avsättningar för pensioner	1 450	1 434
Övriga avsättningar för oreglerade skador	1 020	988
Räntekomplettering (värdet av försäkringskuldens säkringar)	-24	8
Totalt	2 446	2 430
Avsättning för intjänade premier	799	578
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal		
Skuld för fondförsäkringar	8 326	7 918
Placeringsavtal	1 353	1 287
Totalt	9 679	9 205
Livförsäkringens försäkringsskuld	7 081	7 578
Totalt	20 005	19 791

Not 14 Skuldebrev emitterade till allmänheten

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Obligationslån	9 737	10 922
Obligationslån med bostadssäkerhet (covered bonds)	9 916	9 277
Bankcertifikat, företagscertifikat och ECP	7 912	8 088
Totalt	27 564	28 287

Not 15 Fonden för verkligt värde efter skatt

	Finansiella tillgångar som kan säljas			Totalt
	Skuldebrev	Egetkapital-instrument	Säkring av kassaflödet	
Milj. €				
Ingående balans 1.1.2017	105	172	41	318
Förändringar i verkligt värde	15	7	-6	16
Realisationsvinster överförda till resultaträkningen	-14	-42		-57
Nedskrivningar överförda till resultaträkningen	0	8		8
Överföringar till räntenetto			-18	-18
Uppskjuten skatt	0	5	5	10
Utgående balans 30.6.2017	106	150	22	278

	Finansiella tillgångar som kan säljas			Totalt
	Skuldebrev	Egetkapital-instrument	Säkring av kassaflödet	
Milj. €				
Ingående balans 1.1.2016	31	142	69	242
Förändringar i verkligt värde	108	-18	44	135
Realisationsvinster överförda till resultaträkningen	-12	-42		-54
Nedskrivningar överförda till resultaträkningen		25		25
Överföringar till räntenetto			-20	-20
Uppskjuten skatt	-19	7	-5	-17
Utgående balans 30.6.2016	108	114	89	311

Fonden för verkligt värde före skatt uppgick till 347 miljoner euro (388) och den uppskjutna skatteskuld som ansluter sig till den uppgick till 69 miljoner euro (77). Vid slutet av rapportperioden ingick i fonden för verkligt värde totalt 278 miljoner euro (217) i positiva värdeförändringar och totalt 30 miljoner euro (39) i negativa värdeförändringar i egetkapitalinstrument.

Den negativa fonden för verkligt värde upplöses genom värdestegringar på tillgångarna, försäljnings förluster och resultatförda nedskrivningar.

Not 16 Ställda säkerheter

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Ställda för egna skulder och åtaganden		
Panter	115	1
Krediter (säkerhet för covered bonds)	11 944	10 407
Övriga	5 831	4 973
Ställda säkerheter totalt*	17 891	15 381
Derivatskulder med säkerhet	1 238	1 351
Övriga skulder med säkerhet	4 159	3 443
Obligationslån med bostadssäkerhet (covered bonds)	9 916	9 277
Totalt	15 313	14 071

* Dessutom har det i centralbanken pantsatts obligationslån för ett säkerhetsvärde på 6,0 miljarder euro. Av dem utgör 1,5 miljarder euro säkerhet för den dagsinterna limiten. Obligationslånen kan tas ut utan förhandstillstånd av centralbanken, och de ingår därför inte i tabellen ovan.

Not 17 Åtaganden utanför balansräkningen

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Garantier	642	836
Garantiansvar	2 005	1 921
Kreditlöften	11 973	11 049
Utfästelser i anslutning till kortvariga affärstransaktioner	403	358
Övriga åtaganden*	962	966
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	15 986	15 129

* Varav skadeförsäkringsrörelsens åtaganden i kapitalfonder 184 miljoner euro (156).

Not 18 Kapitaltäckning för kreditinstitut

Kapitaltäckningen för kreditinstitut har för OP-sammanslutningen redovisats i enlighet med EU:s tillsynsförordning (EU 575/2013) (CRR).

Kapitalbas, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
OP Gruppens eget kapital	10 734	10 237
Försäkringsbolagens inverkan på eget kapital avdras	-170	-168
Fonden för verkligt värde, säkring av kassaflöde	-22	-41
Tilläggsandelskapital på vilka tillämpas övergångsbestämmelse		77
Kärnprimärkapital (CET1) före avdrag	10 542	10 105
Immateriella tillgångar	-668	-620
Överskott i pensionsansvar och värderingskorrigeringar	-39	-64
Andelskapital som återbetalas		-156
Planerad vinstutdelning	-44	-83
Nedskrivningar – förväntade förluster underskott	-311	-309
Kärnprimärkapital (CET1)	9 479	8 872
Kapitallån på vilka tillämpas övergångsbestämmelse	81	81
Primärkapitaltillskott (AT1)	81	81
Primärkapital (T1)	9 561	8 954
Debenturlån	1 193	1 239
Supplementärkapital (T2)	1 193	1 239
Kapitalbas totalt	10 753	10 192

Från kärnprimärkapitalet (CET1) har dragits av en försiktig värderingsjustering på 25 (36) miljoner euro.

Av kärnprimärkapitalet har i enlighet med tillsynsmyndigheternas tillstånd dragits av 70 miljoner euro för uppsagda tilläggsandelar som återbetalats till kunderna. Under jämförelseperioden har från kärnprimärkapitalet dragits av det belopp som motsvarar tillsynsmyndigheternas återbetalningstillstånd, dvs. 156 miljoner euro. På tilläggsandelskapital och kapitallån har tillämpats övergångsbestämmelser för gamla kapitalinstrument.

Totalt riskvägt exponeringsbelopp, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Kredit- och motpartsrisk	39 169	38 853
Schablonmetoden (SA)	3 180	3 233
Exponeringar mot stater och centralbanker	36	39
Institutsexponeringar	13	36
Företagsexponeringar	1 740	1 812
Hushållsexponeringar	1 062	1 039
Övriga*	327	307
Internmetoden (IRB)	35 990	35 620
Institutsexponeringar	1 016	1 143
Företagsexponeringar	21 791	20 913
Hushållsexponeringar	4 840	4 698
Aktieexponeringar**	7 254	7 605
Övriga	1 089	1 261
Marknads- och avvecklingsrisken, schablonmetoden	1 884	1 329
Operativ risk, schablonmetoden	3 958	3 666
Värdejustering av exponeringar (CVA)	225	253
Totalt riskvägt exponeringsbelopp	45 236	44 101
Risikoviktsgolv enligt ECB:s beslut	4 406	
Totalt riskvägt exponeringsbelopp inklusive risikoviktsgolv	49 642	44 101

* Av riskvikten i posten Övriga består 255 miljoner (253) euro av uppskjutna skattefordringar som behandlas med riskvikten 250 procent av kärnprimärkapitalen i stället för att dras av.

** Riskvikten för aktieexponeringar inkluderar 6,5 miljarder euro för OP Gruppens interna investeringar i försäkringsföretag.

Relationstal, %	30.6.2017	31.12.2016
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	19,1	20,1
Tier 1-kapitalrelation	19,3	20,3
Kapitalrelation	21,7	23,1

Relationstal utan övergångsbestämmelser, %	30.6.2017	31.12.2016
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	19,1	19,9
Tier 1-kapitalrelation	19,1	19,9
Kapitalrelation	21,5	22,8

Relationstal utan riskviktsbaser, %	30.6.2017	31.12.2016
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	21,0	20,1
Tier 1-kapitalrelation	21,1	20,3
Kapitalrelation	23,8	23,1

Risikviktsbaserens inverkan på CET 1-relationstalet var -1,9 procentenheter.

Kapitalkrav, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Kapitalbas	10 753	10 192
Kapitalkrav	7 087	5 520
Buffert för kapitalkrav	3 666	4 673

Kapitalkravet 14,3 procent består av minimikravet 8 procent, kapitalkonservationsbufferten 2,5 procent, O-SII-kapitalkravet 2,0 procent, ECB:s kapitalkrav (P2R) 1,75 procent och ländersvis koncykliska buffertkrav för exponeringar i utlandet. Under jämförelseåret var kapitalkravet 12,5 procent. ECB:s P2R-krav trädde i kraft 1.1.2017.

Skuldsättning, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Primärkapital (T1)	9 561	8 954
Exponeringar totalt	122 588	120 257
Bruttosoliditetsgrad, %	7,8	7,4

Den mätare som beskriver skuldsättningen, dvs. bruttosoliditetsgraden (Leverage Ratio), redovisas i enlighet med kommissionens delegerade förordning. Enligt utkastet till bestämmelser är miniminivån tre procent.

Not 19 Exponeringar enligt ratingklass

Hushållsexponeringar enligt ratingklass (AIRB)

Alla hushållsexponeringar 30.6. 2017

Ratingklass	Exponerings- belopp (EAD), milj. €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD i snitt, %	Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
Privatkunder totalt	49 083	51,5	0,7	16,9	4 035	7,4	151
A	30 500	52,3	0,0	15,9	532	1,7	2
B	10 936	49,5	0,1	16,3	531	4,9	2
C	3 831	48,1	0,5	21,9	648	16,9	4
D	2 090	43,3	2,3	21,0	764	36,6	10
E	1 317	34,0	20,6	21,1	1 120	85,0	56
F	410		100,0	24,5	441	107,6	77
Företagskunder totalt	1 583	67,9	3,2	38,3	805	42,3	41
2,5–5,5	510	67,2	0,4	23,4	64	12,5	0
6,0–7,0	628	66,8	1,4	42,7	262	41,8	4
7,5–8,5	294	69,0	5,0	47,6	208	70,6	7
9,0–10,0	104	75,0	23,2	47,2	115	110,6	11
11,0–12,0	48		100,0	63,2	157	326,8	18
Totalt	50 666	52,7	0,8	17,6	4 840	8,5	192

Alla hushållsexponeringar 31.12.2016

Ratingklass	Exponerings- belopp (EAD), milj. €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD i snitt, %	Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
Privatkunder totalt	48 607	52,5	0,7	16,9	3 919	7,3	147
A	30 426	52,5	0,0	16,0	533	1,8	2
B	10 757	52,8	0,1	16,3	521	4,8	2
C	3 759	54,6	0,5	21,4	621	16,5	4
D	1 965	43,9	2,3	21,0	712	36,2	9
E	1 323	24,9	20,6	21,1	1 127	85,2	56
F	378		100,0	24,9	405	107,2	74
Företagskunder totalt	1 552	68,2	3,3	37,0	779	41,3	39
2,5–5,5	493	67,1	0,4	21,9	58	11,8	0
6,0–7,0	606	67,4	1,3	41,1	244	40,3	3
7,5–8,5	294	69,6	4,9	46,5	201	68,4	7
9,0–10,0	111	74,0	22,9	45,4	118	106,5	11
11,0–12,0	47		100,0	63,1	157	332,2	18
Totalt	50 159	53,7	0,8	17,5	4 698	8,3	186

I PD-genomsnittet och riskvikten har inte beaktats fallissemang, dvs. ratingklasserna 11,0 och 12,0 samt F. Riskviktsgolven har inte beaktats i siffrorna.

Företagsexponeringar enligt ratingklass (FIRB)

Ratingklass	30.6.2017				Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom-snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
	Exponerings belopp (EAD), milj. €	CF, genom-snitt, %	PD, genom-snitt, %	LGD i snitt, %			
1,0-2,0	859	93,0	0,0	44,7	125	14,6	0
2,5-5,5	18 388	74,1	0,2	44,4	7 443	40,5	18
6,0-7,0	8 006	70,5	1,3	44,0	7 052	88,1	45
7,5-8,5	4 836	70,1	4,5	44,2	6 005	124,2	96
9,0-10,0	630	61,5	21,0	43,9	1 164	184,7	58
11,0-12,0	722	54,5	100,0	45,2			327
Totalt	33 441	73,0	1,5	44,3	21 791	66,6	544

Ratingklass	31.12.2016				Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom-snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
	Exponerings belopp (EAD), milj. €	CF, genom-snitt, %	PD, genom-snitt, %	LGD i snitt, %			
1,0-2,0	933	92,2	0,0	44,7	137	14,7	0
2,5-5,5	17 374	74,5	0,2	44,4	7 044	40,5	17
6,0-7,0	7 717	71,6	1,3	44,2	6 786	87,9	43
7,5-8,5	4 638	70,7	4,6	44,2	5 825	125,6	94
9,0-10,0	616	55,1	22,1	44,0	1 120	181,9	60
11,0-12,0	747	54,9	100,0	45,2			338
Totalt	32 024	73,5	1,6	44,3	20 913	66,9	552

I PD-genomsnittet och riskvikten har inte beaktats fallissemang, dvs. ratingklasserna 11,0 och 12,0 samt F.

Not 20 Försäkringsbolagens solvens

Milj. €	30.6.2017		31.12.2016	
	Livför- säkrings- rörelsen	Skade- försäkrings- rörelsen	Livför- säkrings- rörelsen	Skade- försäkrings- rörelsen
Medräkningsbara kapitalbasmedel	1 374	1 101	1 455	992
Solvenskapitalkrav (SCR)				
Marknadsrisk	895	488	996	484
Försäkringsrisk	377	299	405	298
Motpartsrisk	27	32	27	32
Operativ risk	36	43	25	43
Diversifieringseffekter och förlusttäckningskapacitet	-655	-181	-712	-164
Totalt	680	680	742	693
Buffert för SCR	694	421	713	299
SCR-relation, %	202	162	196	143
SCR-relation, % (utan övergångsbestämmelse)	152	149	149	127

Övergångsbestämmelserna har beaktats i siffrorna för Solvens II och de motsvarar OP Gruppens värdering. I siffrorna för skadeförsäkringsrörelsen ingår också siffrorna för OYV Försäkring.

Not 21 OP Gruppens kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
OP Gruppens egna kapital	10 734	10 237
Övrig andelskapital, kapitallån och debenturlån	1 274	1 397
Övriga branschvisa poster som inte ingår i kapitalbasen	-121	-139
Goodwill och immateriella tillgångar	-1 483	-1 438
Värderingsdifferenser i försäkringsrörelsen*	829	743
Planerad utdelning	-44	-83
Poster som enligt IFRS dras av från kapitalbasen**	42	16
Nedskrivningar – förväntade förluster underskott	-285	-283
Konglomeratets kapitalbas totalt	10 945	10 449
Kapitalbaskravet i kreditinstitutsverksamheten***	6 167	4 713
Kapitalbaskravet i försäkringsrörelsen*	1 360	1 434
Minimibeloppet av konglomeratets kapitalbas	7 527	6 147
Konglomeratets kapitaltäckning	3 418	4 302
Konglomeratets kapitalrelation (kapitalbasen/minimibeloppet av kapitalbasen) (%)	145	170

* Bedömning av värderingsdifferenser och SCR enligt Solvens II

** Överskott i pensionsansvar, värdering av säkringen av kassaflöde från fonden för verkligt värde.

*** Totalt riskvägt exponeringsbelopp x 14,3 %, under jämförelseperioden totalt riskvägt exponeringsbelopp x 12,5 %.

Övergångsbestämmelserna och riskviktsgolven har beaktats i siffrorna. Det P2R-kapitalkrav som uppställts för OP Gruppen 1.1.2017 sänkte kapitalrelationen med cirka 16 procentenheter. Riskviktsgolven sänkte kapitalrelationen med cirka 13 procentenheter.

Not 22 Närståendetransaktioner

OP Gruppens närstående består av de företag som konsolideras i OP Gruppens bokslut, intresseföretagen, ledningen och deras nära familjemedlemmar samt övriga närstående företag. Till OP Gruppens ledning räknas OP Gruppens chefsdirektör (ordförande för OP Andelslags direktion), OP Andelslags verkställande direktör, ledamöterna och ersättarna i direktionen och ledamöterna i förvaltningsrådet. Till ledningens närstående räknas också bolag, i vilka den som hör till ledningen eller en nära familjemedlem till en sådan person har ett betydande inflytande. Övriga närstående företag är OP-Eläkekassa och OP-Eläkesätiö.

På lån beviljade till närstående tillämpas bankens normala kreditvillkor. Lånen är bundna till de referensräntor som tillämpas allmänt.

Inga väsentliga förändringar har skett i närståendetransaktionerna efter 31.12.2016.

Finansiell information 2017

Delårsrapporterna 2017 offentliggörs följande dagar:

Delårsrapport 1.1–30.9.2017 1.11.2017

Helsingfors 2.8.2017

OP Andelslag
Direktionen

Närmare upplysningar:

Chefdirektör Reijo Karhinen, tfn 010 252 4500

Ekonomidirektör Harri Luhtala, tfn 010 252 2433

Kommunikationsdirektör Carina Geber-Teir, tfn 010 252 8394

www.op.fi